

Gmina

Smętowo Graniczne

Gminna Strategia

Rozwiązywania

Problemów Społecznych

na lata 2016 – 2020

Agnieszka Wróblewska

(projekt)

Spis treści

Spis treści.....	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi.....	5
2. Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi	5
2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym	6
2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi.....	6
2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi.....	7
2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi	8
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII	10
1. Przebieg procesu wypracowania Strategii	10
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	14
1. Położenie geograficzne	14
2. Walory krajoznawczo-turystyczne	14
3. Gospodarka Gminy.....	15
3.1 Przedsiębiorczość	15
4. Ludność Gminy	17
4.1 Demografia	17
4.2 Poziom życia.....	20
4.3 Mieszkalnictwo.....	20
5. Infrastruktura społeczna	21
5.1 Oświata	21
5.2 Kultura.....	26
5.3 Służba zdrowia	28
5.4 Pomoc społeczna	30
5.5 Policja	35
5.5 Rekreacja i sport.....	36
5.7 Organizacje społeczne	37
6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy	40
6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Smętowo Graniczne na podstawie danych instytucji	40
6.2 Problemy i oczekiwania społeczne wg uczestników warsztatów i na podstawie ankiety.....	45

6.3 Analiza SWOT	51
7. Planowanie działań.....	54
7.1 Misja i wizja Gminy Smętowo Graniczne	54
7.2 Cele strategiczne, operacyjne i zadania	54
7.3 Harmonogram wdrażania strategii.....	62
7.4 Ramy finansowe strategii.....	66
7.5 Programy.....	68
8. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	68
8.1 System monitorowania strategii.....	68
8.2 Ewaluacja strategii.....	76
Załączniki	78
Wykaz skrótów	82
Spis wykresów i tabel	82

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak: redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz. 163), zobowiązujący samorząd Gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Dobrem nadrzędnym Strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Smętowo Graniczne tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz. 163), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej określa zakres konstruowanej Strategii, w której priorytetowe działania wiążą się ściśle z opracowaniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Ponadto art. 16b ust 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnoza sytuacji społecznej,
- prognoza zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

2. Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Smętowo Graniczne (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014 poz. 1118);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 nr 43 poz. 225);

- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 poz. 1356 z późn. zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 poz. 124 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2015, poz. 149);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 nr 127 poz. 721);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2015, poz. 114);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 nr 180 poz. 1493 z późn. zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2015 poz. 332);
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz. 163).

2.1 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

2.2 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno – gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013), który jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach:

Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020

Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

EFS jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

2.3 Zgodność z dokumentami krajowymi

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020, która za jeden z celów stawia rozwój kapitału ludzkiego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015, który zawiera następujące cele strategiczne:

1. Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu.
2. Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu.
3. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
4. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.
5. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.
6. Poprawa jakości działań podejmowanych przez Gminy w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz ograniczenie wydatkowania środków na zadania niezwiązane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
7. Ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.
8. Oszacowanie strat ekonomicznych związanych z alkoholem.

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016, którego cel główny brzmi: „ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych”.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2007 – 2015 – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie, szczególnie zaś z celem operacyjnym zakładającym *zmniejszenie i zmianę struktury spożycia alkoholu oraz zmniejszenie szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem*.

2.4 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Starogardzkiego na lata 2014-2020.

1. Cel strategiczny: Sprawny system wsparcia rodziny.
Cele operacyjne:
  - 1.1. Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia.
  - 1.2. Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodziny.
  - 1.3. Pomoc dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
  - 1.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
  - 1.5. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.
  - 1.6. Integracja społeczności lokalnej.
2. Cel strategiczny: Bezpieczni i aktywni seniorzy.
Cele operacyjne:
  - 2.1. Budowanie właściwych relacji społecznych.
  - 2.2. Wspieranie aktywności seniorów.
  - 2.3. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób starszych.
  - 2.4. Sieć wsparcia instytucjonalnego.
3. Cel strategiczny: Aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych.
Cele operacyjne:
  - 3.1. Rozwój działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
  - 3.2. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
  - 3.3. Otoczenie opieką rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi.
4. Cel strategiczny: Zintegrowany system współpracy w obszarze polityki społecznej.
Cele operacyjne:
  - 4.1. Partnerstwo międzysektorowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
  - 4.2. Rozwój infrastruktury społecznej.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Strategia wskazuje 4 cele strategiczne, mające charakter ogólny, wynikające z celów strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, są to:

1. Właściwie funkcjonująca rodzina.
2. Integrująca rola polityki społecznej.
3. Aktywni seniorzy.
4. Włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Strategia wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym, są to:

1. Nowoczesna gospodarka.
2. Aktywni mieszkańcy.
3. Atrakcyjna przestrzeń.

Inne dokumenty strategiczne:

- *Regionalny Program Strategiczny w zakresie aktywności zawodowej i społecznej RPS Aktywni Pomorzanie.*
- *Regionalny Program Strategiczny w zakresie ochrony zdrowia RPS Zdrowie dla Pomorzan.*
- *Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020*
- *Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014 - 2020*
- *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2020*
- *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2015*
- *Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2011-2015*
- *Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych Województwa Pomorskiego na lata 2014 - 2020*
- *Program Wspólnie Przeciw Patologiom*

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego
- diagnoza sytuacji społecznej Gminy

- planowanie działań
- opracowanie dokumentu

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie zawiera następujące elementy:

- analizę sytuacji społecznej w Gminie w oparciu o dane statystyczne oraz opinie środowisk społecznych, przedstawicieli instytucji społecznych, mieszkańców (ankiety),
- analizę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasową współpracę instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy (SWOT).

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie obejmuje:

- identyfikację i kategoryzację problemów społecznych w Gminie,
- określenie zasobów społecznych Gminy,
- badanie potrzeb społecznych oraz zakresu ich zaspokojenia.

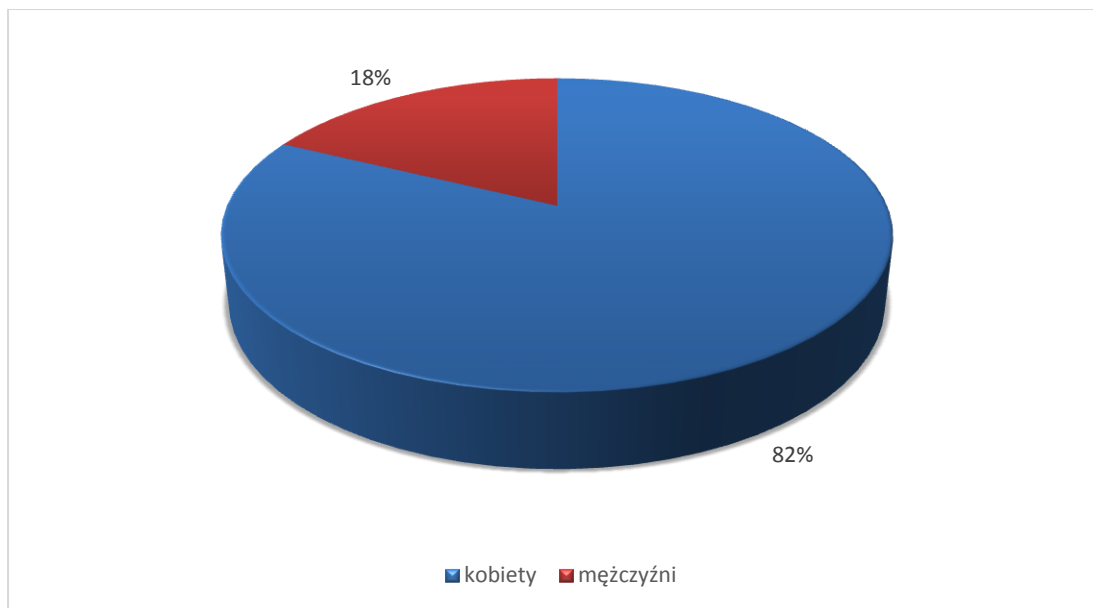
Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o partycypację społeczną i zasady rozwoju społecznego:

- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Smętowo Graniczne, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smętowie Granicznym, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Gminna Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, kulturalne oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w Gminie problemów i oczekiwań.

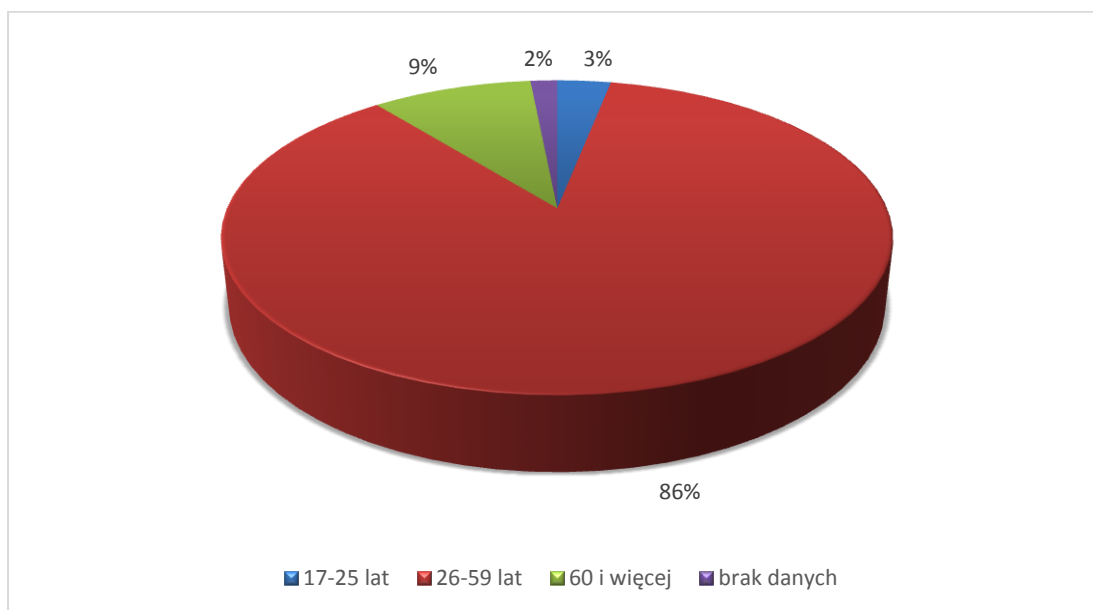
Elementem uspołecznienia procesu budowy GSRPS było przeprowadzenie badania ankietowego skierowanego do mieszkańców - osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym Gminy. W badaniu udział wzięło 65 mieszkańców Gminy Smętowo Graniczne (51 kobiet i 11 mężczyzn, w przypadku 3 respondentów brakowało danych na temat płci).

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

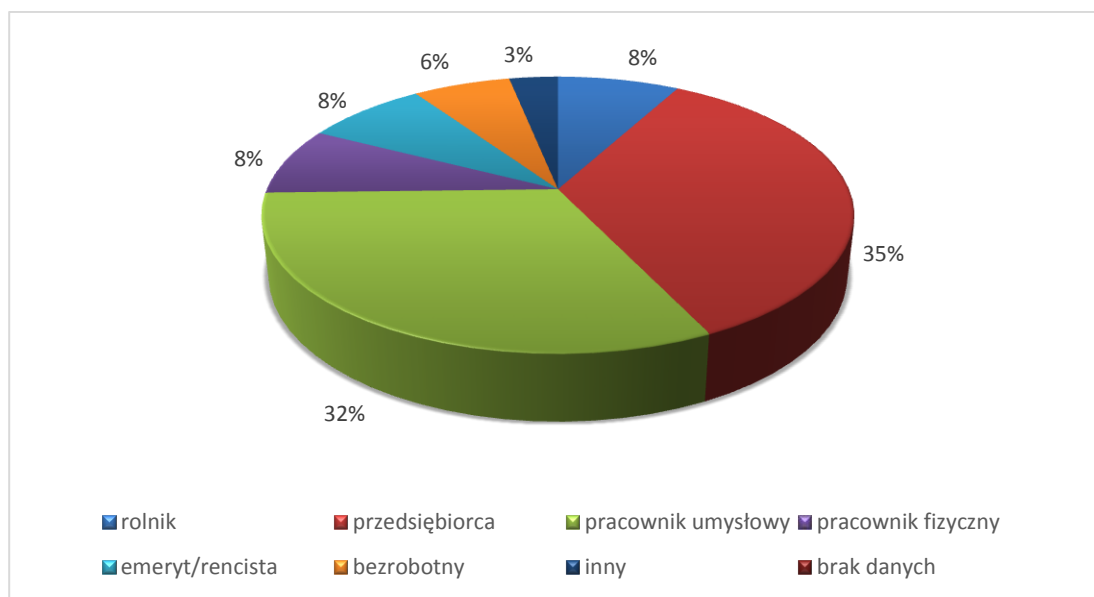
Pod względem wieku zdecydowanie dominowała grupa mieszcząca się w przedziale od 26 do 59 roku życia, co stanowiło aż 86% ankietowanych. 9% badanych to osoby starsze. Jedynie dwoje respondentów w trakcie badania znajdowało się w wieku szkolnym lub studenckim (17-25 lat). W jednej z ankiet nie odnotowano danych na temat wieku respondenta.

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

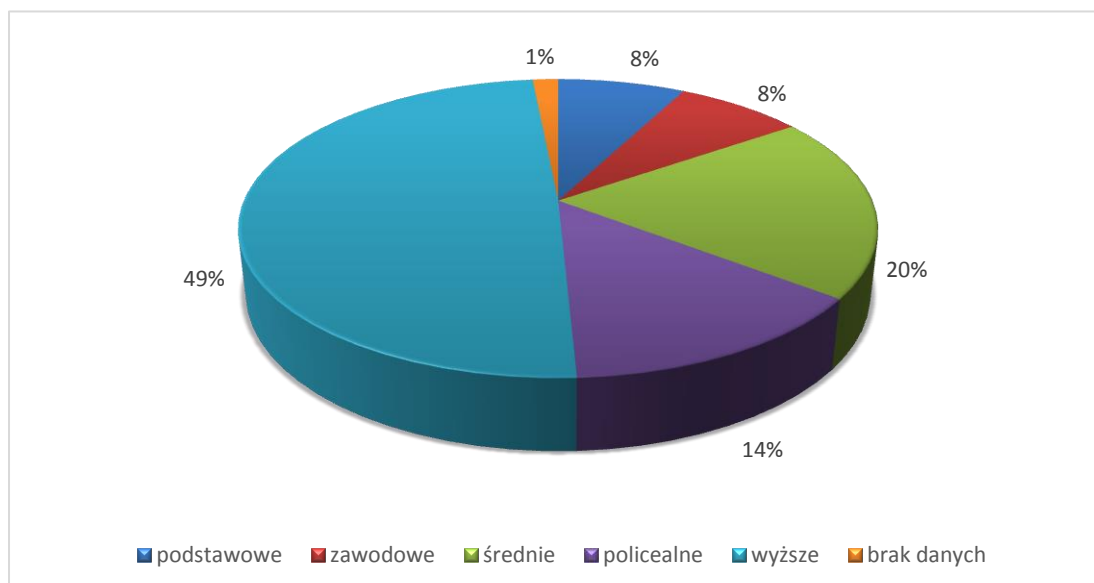
Najliczniejszą grupą zawodową wśród badanych okazali się przedsiębiorcy - był nim co trzeci respondent. Podobna liczba ankietowanych zadeklarowała się jako pracownicy umysłowi (31%). Rolnicy, pracownicy fizyczni oraz emeryci i renciści jako grupy stanowiły po ok. 8% ogółu badanych. Brak danych - 2 ankiety.

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

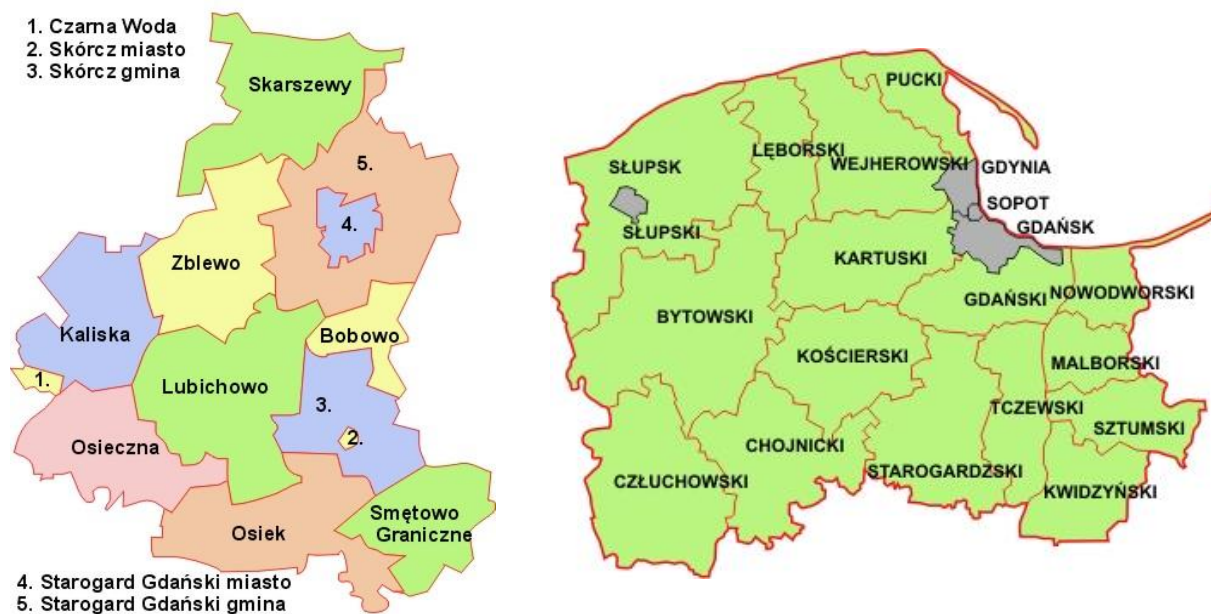
Niemal połowa badanych zadeklarowała posiadanie wyższego wykształcenia. Kolejne miejsca przypadły wykształceniu średniemu (co piąty respondent) i policealnemu (14% badanych). W jednym z przypadków odnotowano brak danych.

Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Smętowo Graniczne w powiecie starogardzkim oraz w województwie pomorskim. Źródło: www.osp.org.pl

Gmina Smętowo Graniczne jest gminą wiejską położoną w południowo – wschodniej części powiatu starogardzkiego, na krańcu województwa pomorskiego bezpośrednio granicząc z województwem kujawsko – pomorskim, stąd po 1945 r. nazwa Graniczne. W skład Gminy wchodzi 12 sołectw: Bobrowiec, Frąca, Kamionka, Kopytkowo, Kościelna Jania, Lalkowy, Leśna Jania, Luchowo, Rynkówka, Smętowo Graniczne, Smętówko, Stara Jania. Miejscowości bez statusu sołectwa: Czerwińsk, Kulmaga, Rudawki, Smarzewo. Gmina sąsiaduje z Gminami: Gniew, Morzeszczyn, Nowe, Osiek, Skórcz. Powierzchnia Gminy wynosi 86 km².

2. Walory krajoznawczo-turystyczne

Walory turystyczne Gminy stanowią kompleksy leśne Borów Tucholskich, parki krajobrazowe, zachowane częściowo aleje: lipowa z XVIII w. przy drodze Frąca – Leśna Jania, dębowa z XIX w. przy drodze Leśna Jania – Stara Jania, starodrzew z XVIII w. w

Smętowie i Starej Jani, lipy krymskie w Rynkówce oraz dziewiętnastowieczne zespoły pałacowo – parkowe w Rynkówce, Kopytkowie, Starej Jani, Leśnej Jani, Smętówku. Gotyckie budowle sakralne z zabytkowym późnogotyckim i barokowym wyposażeniem w Lalkowach i Kościelnej Jani. Neogotycka świątynia w Smętowie z 1904 r. Pozostałości protestanckich cmentarzy, a także malownicze przydrożne kapliczki i krzyże.

Obecnie to duża Gmina kociewska, w pobliżu której znajduje się węzeł drogowy Kopytkowo autostrady A1 z DW231, co stanowi niezwykle ważny aspekt w rozwoju wsi jak i Gminy.

Fot.1 Pałac w Rynkówce.

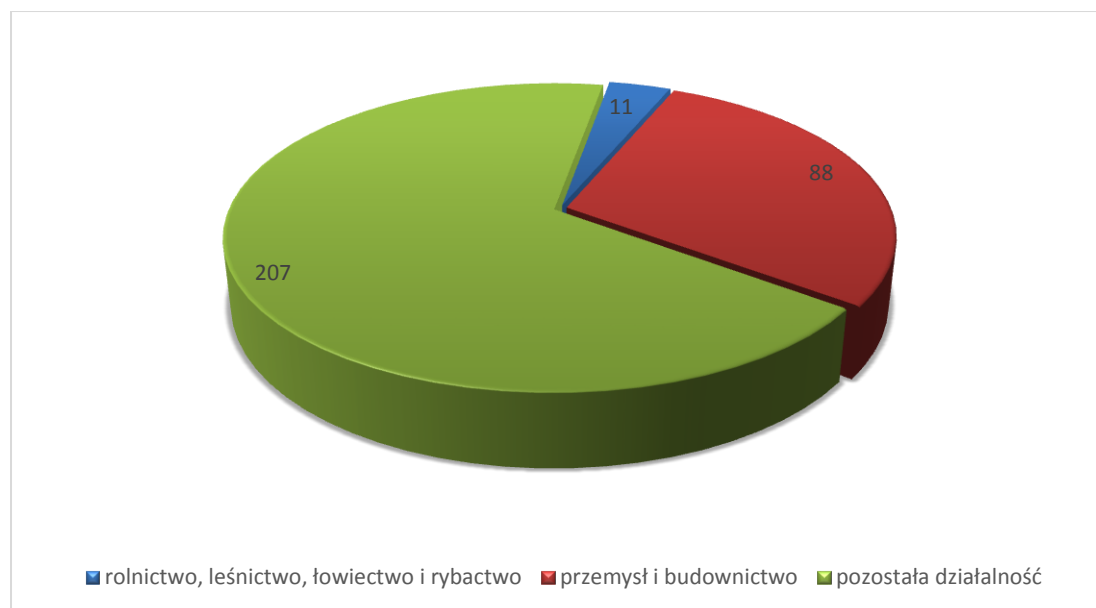
Fot. 2 Pałac w Leśnej Jani.

3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2014 roku na terenie Gminy Smętowo Graniczne było zarejestrowanych 306 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 19 należało do sektora publicznego, a 287 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 68% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą, 29% działa w ramach przemysłu i budownictwa, a 3% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Smętowo Graniczne. Podział według rodzajów działalności PKD 2007 2014 r.) Źródło: www.stat.gov.pl

W ramach sektora publicznego spośród 19 podmiotów 13 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (228 jedn.), reszta to spółki handlowe (13 jedn.), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (2 jedn.), spółdzielnie (2 jedn.), fundacje (1 jedn.) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (14 jedn.).

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej - 10 tys. ludności (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Smętowo Graniczne przypada 576 firm. Na 10 tys. ludności w roku 2014 powstało więcej firm (53) niż zostało wyrejestrowanych (28). Na 100 osób w wieku produkcyjnym 6,7 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Z kolei na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym przypada 82 nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można powiedzieć, że na 10 tys. mieszkańców przypada 28 tego typu instytucji. Dokładne dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: www.stat.gov.pl

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2012	2013	2014
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. Ludności	jed.gosp.	489	559	576
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze	jed.gosp.	51	94	53

REGON na 10 tys. ludności				
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. Ludności	jed.gosp.	45	28	28
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	5,5	6,6	6,7
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed.gosp.	28	28	28
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	78	147	82
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	76,2	87,4	90,0

Tabela 2. Ilość wniosków CEIDG złożonych w UG Smętowo Graniczne. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne.

Rodzaj wpisu	2012	2013	2014
Wpis działalności do CEIDG	27	27	23
Wykreślenie wpisu o działalności z CEIDG	23	11	9
Zmiana wpisu w CEIDG	39	31	35
Zawieszenie działalności w CEIDG	24	11	19
Wznowienie działalności w CEIDG	13	7	8

4. Ludność Gminy

4.1 Demografia

Na koniec 2014 r. gminę Smętowo Graniczne zamieszkiwało 5406 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2012-2014 liczba mieszkańców stale malała. W roku 2014 populacja Gminy zmniejszyła się o 58 osób w stosunku do roku 2012.

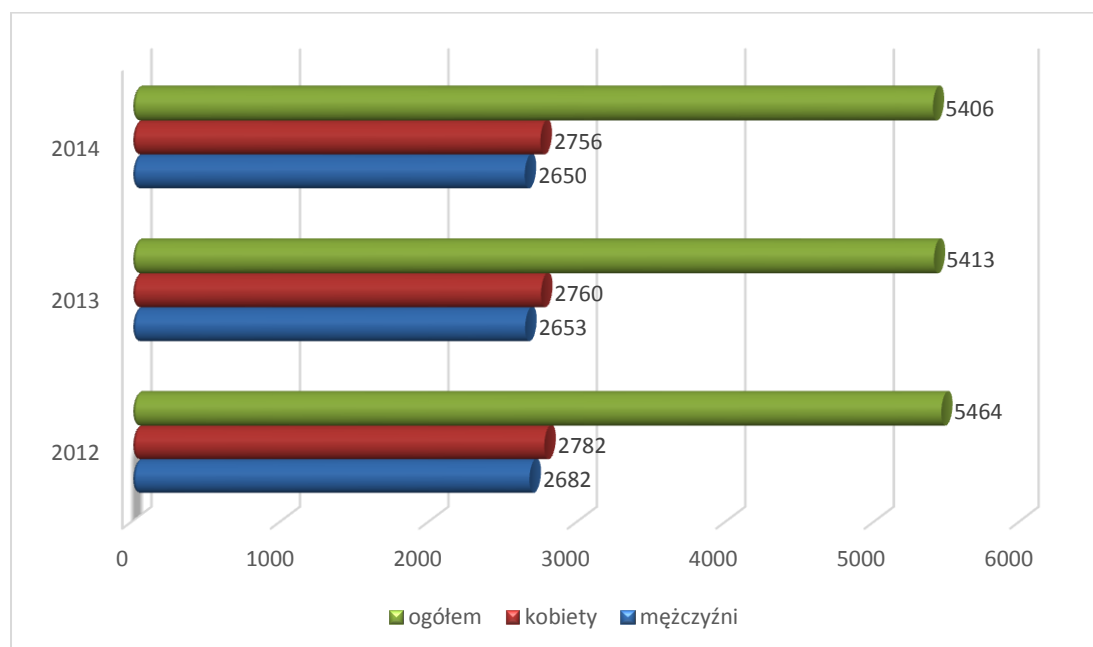
Tabela 3. Demografia Gminy Smętowo Graniczne. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne. Rejestr mieszkańców.

Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Ogółem	5464	5413	5406
Kobiety			
Ogółem	2782	2760	2756
0-17	601	591	583
18-60	1692	1662	1652
61 i więcej	489	507	521

Mężczyźni			
Ogółem	2682	2653	2650
0-17	616	598	577
18-65	1884	1871	1874
66 i więcej	182	184	199

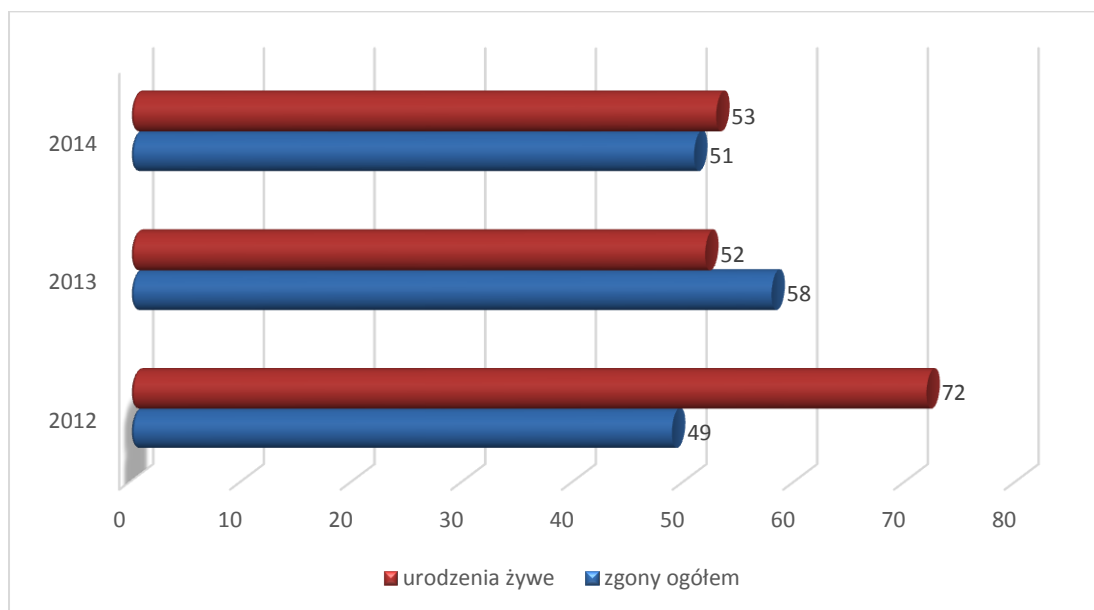
Jak ilustruje poniższy wykres wśród mieszkańców Gminy przeważają kobiety. W 2014 roku współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 1,04.

Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Smętowo Graniczne w latach 2012-2014 w podziale na płeć oraz ogółem.
Źródło: dane UG Smętowo Graniczne. Rejestr mieszkańców.

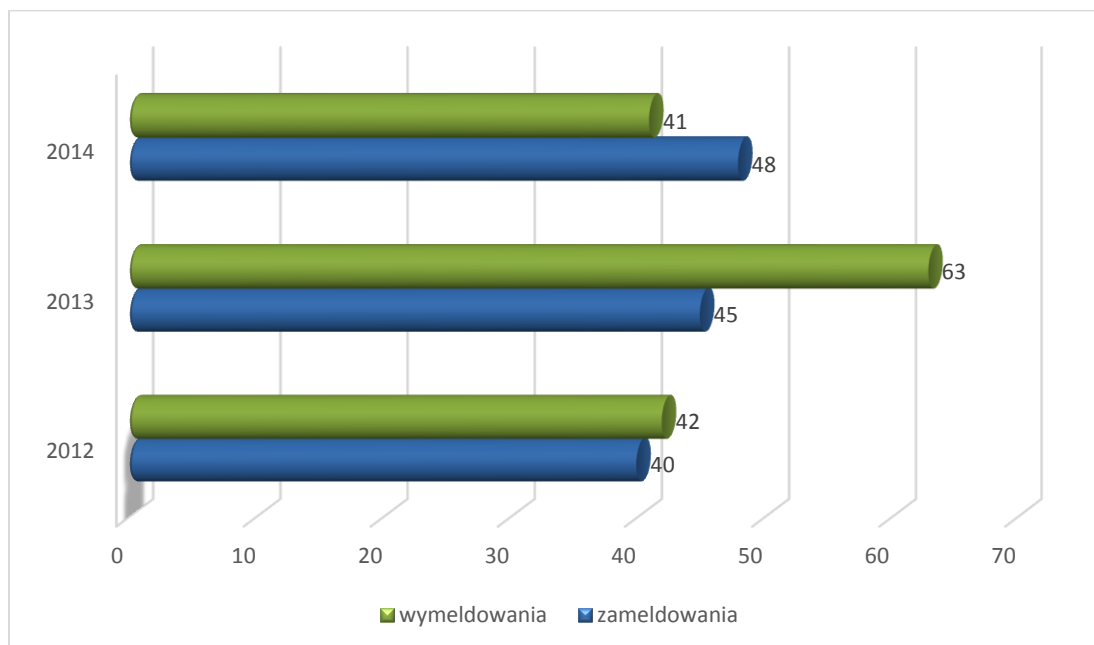
W roku 2012 odnotowano największy dodatni przyrost naturalny, wyniósł on +23 osoby. W roku 2013 znacząco spadła liczba urodzeń o 28% w stosunku do roku 2012, w roku 2014 utrzymywał się na zbliżonym poziomie do roku 2013. Ogólny bilans przyrostu naturalnego dla lat 2012 – 2014 jest dodatni i wynosi 19 osób.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności (urodzenia i zgony) w Gminie Smętowo Graniczne w latach 2012-2014. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne. Rejestr mieszkańców.

W przypadku salda migracji wskaźniki są ujemne. Najwięcej wymeldowań odnotowano w roku 2013. Saldo migracji w Gminie dla lat 2012-2014 wyniosło -13 osób. Na pobyt stały w Gminie zameldowanych było 5372 osób w 2012r. 5341 osób w 2013 r. 5339 osób w 2014 r.

Wykres 8. Migracje na terenie Gminy Smętowo Graniczne w latach 2012-2014. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne. Rejestr mieszkańców.

4.2 Poziom życia

W 2013 r. dochody Gminy Smętowo Graniczne w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 3821 zł, przy wydatkach w wysokości 3877 zł. W tym samym roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 16,5 % całości wydatków gminnego budżetu (spadły o 5,3 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego).

4.3 Mieszkalnictwo

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi w Gminie Smętowo Graniczne 83 m² (2013 r.). W tym samym roku gminne wydatki przeznaczone na gospodarkę mieszkaniową wyniosły 1,1 % ogółu wydatków budżetowych przy 3,6 % dochodu z tego samego tytułu.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Smętowo Graniczne. Źródło: dane GUS www.stat.gov.pl

	Jednostka miary	2012	2013	2014
ZASOBY MIESZKANIOWE				
Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji				
Ogółem				
mieszkania	mieszk.	1371	1379	b.d.
izby	izba	5691	5740	b.d.
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	113248	114461	b.d.
Budynki mieszkalne w Gminie				
ogółem	bud.	899	907	b.d.
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
Ogółem				
wodociąg	mieszk.	1325	1333	b.d.
ustęp spłukiwany	mieszk.	1236	1244	b.d.
łazienka	mieszk.	1187	1195	b.d.
centralne ogrzewanie	mieszk.	936	944	b.d.
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań				
wodociąg	%	1,0	1,0	b.d.
łazienka	%	0,9	0,9	b.d.
centralne ogrzewanie	%	0,7	0,7	b.d.

Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	82,6	83	b.d.
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	21,2	21,5	b.d.
mieszkania na 1000 mieszkańców	mieszk.	256,1	258,9	b.d.

5. Infrastruktura społeczna

5.1 Oświata

W Gminie Smętowo Graniczne działa Zespół Kształcenia i Wychowania, w jego skład wchodzi: Publiczne Gimnazjum oraz Publiczna Szkoła Podstawowa w Smętowie Granicznym. Ponadto funkcjonuje Publiczna Szkoła Podstawowa w Kamionce, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopytkowie oraz Samorządowe Przedszkole w Smętowie Granicznym. Na terenie Gminy działa również Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej w Smętowie Granicznym.

Tabela 5. Zespół Kształcenia i Wychowania w Smętowie Granicznym. Źródło: Dane instytucji.

Zespół Kształcenia i Wychowania w Smętowie Granicznym			
Liczba uczniów:	2012	2013	2014
Szkoła Podstawowa	191	185	188
Uczniowie niepełnosprawni	3	4	5
Gimnazjum	208	181	164
Uczniowie niepełnosprawni	10	4	3
Liczba nauczycieli	38		
Pracownicy obsługi	10		
Infrastruktura edukacyjna	Sala gimnastyczna, kuchnia, świetlica, 2 sale komputerowe, 5 pracowni przedmiotowych oraz 14 sal lekcyjnych, gabinet pielęgniarstwa szkolnej, biblioteka, czytelnia, salka korekcyjna.		

Tabela 6. Publiczna Szkoła Podstawowa w Kamionce. Źródło: Dane instytucji.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Kamionce			
	2012	2013	2014
Liczba uczniów	76	79	78
Uczniowie niepełnosprawni	4	4	5
Liczba nauczycieli	11	11	11
Pracownicy obsługi	2	2	3
Kółka zainteresowań	<ul style="list-style-type: none"> • Artystyczne • Teatralne • Plastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • Artystyczne • Języka angielskiego • Muzyczne • Matematyczno-informatyczne • SKO-Szkolna Kasa Oszczędności „Umiesz liczyć, liczyć pieniądze” 	<ul style="list-style-type: none"> • Artystyczne • Języka angielskiego • Muzyczne • Matematyczno-informatyczne • Przyrodnicze • SKO – Szkolna Kasa Oszczędności • Zajęcia korekcyjno – kompensacyjne dla uczniów klas II-III
Programy szkolne	<ul style="list-style-type: none"> • Owoce w szkole • Szklanka mleka • Korygowanie wad postawy • 5 porcji warzyw i owoców • Śniadanie daje moc • Badanie przesiewowe słuchu u dzieci z terenów wiejskich • Klub bezpiecznego puchatka • Cała Polska czyta dzieciom • Lepsza szkoła- przygotowanie do sprawdzianu po klasie VI – wyd. GWO 	<ul style="list-style-type: none"> • Radosna szkoła • Scrabble w szkole • Program Poprawy Efektywności Kształcenia • SKO. Program edukacji finansowej i przedsiębiorczości • Poczytaj Bratkowi • Klub Czterech Żywiółów • Owoce w szkole • Szklanka mleka • Program profilaktyki wad postawy • 5 porcji warzyw i owoców • Śniadanie daje moc • Uczę się bezpiecznie żyć • Bezpieczna szkoła 	<ul style="list-style-type: none"> • Scrabble w szkole • Program Poprawy Efektywności Kształcenia • SKO. Program edukacji finansowej i przedsiębiorczości • Poczytaj Bratkowi • Klub Czterech Żywiółów • Owoce w szkole • Szklanka mleka • Program profilaktyki wad postawy • 5 porcji warzyw i owoców • Śniadanie daje moc • Cała Polska czyta dzieciom • Zachowaj trzeźwy umysł

		<ul style="list-style-type: none"> • Klub bezpiecznego puchatka • Cała Polska czyta dzieciom • Zachowaj trzeźwy umysł • Powiatowy Program Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV • Lepsza szkoła- przygotowanie do sprawdzianu po klasie VI – wyd. GWO 	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy Program Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV • Lepsza szkoła- przygotowanie do sprawdzianu po klasie VI – wyd. GWO • Dzieciństwo bez próchnicy • Klub bezpiecznego puchatka • Mały Mistrz – program sportowy w klasie I • Program powszechnej nauki pływania dla klas III • Program EDUSCIENCE „Człowiek – najlepsza inwestycja”. Podnoszenie kompetencji uczniowskich w dziedzinie nauk matematyczno- przyrodniczych i technicznych z wykorzystaniem innowacyjnych metod i technologii - EDUSCIENCE
Akcje charytatywne	<ul style="list-style-type: none"> • Nakręteczki dla Nataleczy 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbiórka nakrętek dla Jakuba i Kacpra Kiedrowskich • WOŚP 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbiórka nakrętek dla Jakuba i Kacpra Kiedrowskich • Fundacja „Pomóż i Ty” – sprzedaż kalendarzyków
Infrastruktura edukacyjna	Budynek szkoły jednopiętrowy z podjazdem dla osób niepełnosprawnych, 7 sal lekcyjnych, dwie sale wyposażone w komputery i dostosowane do zajęć z informatyki oraz jedna, gdzie znajduje się biblioteka szkolna, hol z przeznaczeniem na zajęcia wychowania fizycznego, kuchnia szatnia, dwa boiska przyszkolne.		
Uczniowski Klub Sportowy GAUDIUM	Klub realizuje zadania mające na celu popularyzowanie sportu i rekreacji, a w szczególności siatkówki, piłki nożnej oraz aerobiku i tańca młodzieżowego wśród dzieci i młodzieży mieszkających na		

	terenie Gminy Smętowo Graniczne, a także rozwijanie ich sprawności fizycznej oraz organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego.
--	--

Tabela 7. Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopytkowie. Źródło: Dane instytucji.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopytkowie			
Liczba uczniów:	2012	2013	2014
Szkoła podstawowa	102	97	97
Oddział przedszkolny	14	25	25
Uczniowie niepełnosprawni	2	2	1
Liczba nauczycieli	13	13	13
Pracownicy obsługi	6	7	7
Akcje charytatywne	<ul style="list-style-type: none"> • Udział uczniów w kiermaszach organizowanych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej w Lalkowach • WOŚP 		
Infrastruktura edukacyjna	7 sal lekcyjnych, w tym 1 sala komputerowa, hala sportowa z siłownią, zapleczem sanitarno – socjalnym i ich pełnym wyposażeniem oraz łącznikiem z budynkiem szkolnym.		

Tabela 8. Samorządowe Przedszkole w Smętowie Granicznym. Źródło: dane instytucji.

Samorządowe Przedszkole w Smętowie Granicznym		
	2012/2013	2013/2014
Liczba dzieci	72	65
Kadra	3 nauczycielki, dyrektor przedszkola, katechetka, anglistka, nauczyciel prowadzący dodatkowe zajęcia rytmiczno-taneczne. Personel pomocniczy to 2 woźne oddziałowe, 2 pomoce kuchenne oraz palacz c.o. w sezonie grzewczym.	
Coroczne imprezy cykliczne	Wigilie grupowe, Bal karnawałowy, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki i Ojca, Dni Otwarte Przedszkola, uczestnictwo w imprezie Czytanie Dzieciom, Dzień Pluszowego Misia, Dzień Ziemi, odwiedzanie zakładów pracy dorosłych, spotkanie z policjantem, wycieczka do Parku Rozrywki, odwiedziny teatrów dla dzieci, warsztaty gipsowe, koncert muzyki etnicznej, występy Pana Czarodzieja, Spotkania Mikołajkowe dla emerytowanych pracowników oświaty.	

Programy dodatkowe	Kubusiowi Przyjaciele Natury Akademia Aqua Fresh Dzieciństwo Bez Próchnicy od roku 2014 Uczestnictwo w konkursach plastycznych
--------------------	---

Z nieznacznymi wahaniami liczba uczniów szkół Gminy Smętowo Graniczne utrzymuje się w ostatnich trzech latach na zbliżonym poziomie.

Tabela 9. Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej w Smętowie Granicznym. Technikum dla młodzieży. Źródło: dane instytucji.

Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej w Smętowie Granicznym			
Technikum dla młodzieży			
	2012	2013	2014
Liczba uczniów	112	100	87
Liczba nauczycieli	19	18	12
Liczba pracowników administracji i obsługi	5	4	4

W skład Zespołu Szkół Gospodarki Żywnościowej w Smętowie Granicznym wchodziły w podanym okresie:

- Technikum dla młodzieży – szkoła dzienna
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych – szkoła zaoczna
- Szkoła Policealna dla Dorosłych- szkoła zaoczna

W związku ze zmianami organizacyjnymi podjętymi przez Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim, od 1.07.2015 r. w Smętowie Granicznym będzie funkcjonowało technikum oraz liceum ogólnokształcące dla dorosłych.

Szkoła jest organizatorem lub współorganizatorem akcji dla społeczności lokalnej:

- Spotkania osób starszych i samotnych (we współpracy z Parafialnym Zespołem Caritas w Smętowie Granicznym)
- Pomoc w wydawaniu żywności dla osób potrzebujących (we współpracy z Parafialnym Zespołem Caritas w Smętowie Granicznym)
- Kiermasz wielkanocny Caritas
- Akcja oddawania krwi

- Obchody Dnia Matki
- Happeningi „Mam Haka na Raka” i „Rzuć Palenie Razem z Nami”
- Akcje Profilaktyczne „Zdrowym być – zdrowo żyć”
- Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, Bateria
- Dzień AIDS

Dzieci i młodzież z Gminy Smętowo Graniczne objęte są opieką Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Starogardzie Gdańskim. Poniżej przedstawiono dane dotyczące problematyki edukacji i kształcenia specjalnego na terenie Gminy Smętowo Graniczne w latach 2012-2014.

Tabela 10. Liczba wydanych orzeczeń dla uczniów z terenu Gminy. Źródło: Dane z PPP w Starogardzie Gdańskim.

	2012	2013	2014
	Liczba uczniów		
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego	6	1	4
Orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	1	0	0
Orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego	2	1	4

Najczęściej zalecaną formą kształcenia jest szkoła ogólnodostępna lub klasa integracyjna dla uczniów z niepełnosprawnością ruchu, wzroku, słuchu, autyzmem, Zespołem Aspergera lub upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim. Dla uczniów z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym zalecany jest specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy lub szkoła specjalna.

5.2 Kultura

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji jest samorządową instytucją kultury, która służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb kulturalno-oświatowych, sportowo-rekreacyjnych i sportowych. Tworzeniu nawyków korzystania z dóbr kultury i udziału w jej tworzeniu oraz kształtowaniu postaw czynnego odbiorcy kultury i kultury fizycznej. GOKSIRSiR ma na celu włączenie społeczności do aktywnego uczestnictwa w kulturze i

sporcie oraz dąży do zaspokajania potrzeb i zainteresowań mieszkańców Gminy bez względu na wiek.

W ramach działalności prowadzone są świetlice dostępne są dla wszystkich chętnych w tym dzieci i młodzieży. Do zadań świetlic należy w szczególności zagospodarowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego od zajęć szkolnych (gry i zabawy, wycieczki, przedstawienia, imprezy okolicznościowe oraz inne formy aktywnego spędzania wolnego czasu), udzielanie pomocy w nauce czy dbanie o rozwój zainteresowań i uzdolnień. Zajęcia dostosowane są do potrzeb odwiedzających. Do najczęstszych zajęć należą:

- pomoc w odrabianiu lekcji,
- zajęcia plastyczne,
- zajęcia kulinarne,
- robótki ręczne: haftowanie lub szydełkowanie,
- zajęcia teatralne,
- gry planszowe,
- zajęcia sportowe: tenis stołowy, piłka siatkowa, piłka nożna,
- wycieczki plenerowe.

Obecnie na terenie Gminy funkcjonuje dziewięć świetlic wiejskich, które w znacznym stopniu przyczyniają się do integracji i aktywizacji społeczeństwa. Świetlice są również miejscem spotkań mieszkańców. Odbywają się w nich sołeckie zebrania wiejskie, Koła Gospodyń Wiejskich, czy organizacje pozarządowych oraz liczne imprezy okolicznościowe, min.:

- Dzień Babci i Dziadka,
- Dzień Matki,
- Dzień Dziecka,
- Spotkanie z Mikołajem,
- Jasełka i śpiewanie kolęd.

Gminna Biblioteka Publiczna

W latach 2012-2014 w Gminie Smętowo Graniczne działała Biblioteka Publiczna w Smętowie i jedna filia w Kopytkowie. Biblioteki posiadają status instytucji kultury. W Smętowie Granicznym biblioteka czynna jest 5 razy w tygodniu, filia czynna jest 3 razy w tygodniu. W GBP udostępnione są cztery stanowiska komputerowe z dostępem do internetu.

Dostępny księgozbiór jest w dobrym stanie technicznym, na bieżąco aktualizowany. W bibliotece zatrudnione są 4 osoby. 2 na stanowiskach bibliotekarskich oraz księgowa i sprzątaczką.

Biblioteka współpracuje z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Lalkowych, poprzez dostarczanie książek dla osób niepełnosprawnych. Wśród czytelników biblioteki znajduje się kilkanaście osób starszych, którym książki są dostarczane bezpośrednio do domu.

Gminna Biblioteka Publiczna w Smętowie Granicznym oprócz działalności podstawowej, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom swoich użytkowników oferuje im bogatą ofertę kulturalną. W roku 2014 miały miejsce następujące wydarzenia o charakterze kulturalno-oświatowym:

- Fredro na wesoło – impreza o charakterze literackim
- Lekcja biblioteczna dla szkoły podstawowej – Katalog komputerowy – jak szukać książek?
- Wieczór Walentynkowy
- Dzień Kobiet na wesoło
- Niepełnosprawni w bibliotece - Nauka korzystania z księgozbioru i internetu
- „Cała Polska czyta dzieciom”- Spotkanie dla klas „0” z Gminy Smętowo Graniczne,
- Nauka korzystania z internetu,
- Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków,
- Lekcja biblioteczna dla klasy „0”,
- Spotkanie dyskusyjne – „Książka w moim życiu”,
- Lekcja biblioteczna I klasa ZSGŻ,
- Lekcja biblioteczna dla I klas gimnazjum,
- Konkurs „Powstanie Warszawskie”.

5.3 Służba zdrowia

Na terenie Gminy Smętowo Graniczne działają następujące placówki świadczące opiekę zdrowotną:

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska Filia Smętowo Graniczne.

Zakład udziela świadczeń medycznych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

W przychodni zatrudnionych jest dwóch lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, dwie pielęgniarki środowiskowe oraz położna środowiskowa.

Główne choroby to:

- choroby układu oddechowego
- choroby układu krążenia
- cukrzyca
- nowotwory.

Prowadzone programy profilaktyczne:

- profilaktyka chorób układu krążenia
- profilaktyka chorób od tytoniowych
- profilaktyka raka szyjki macicy
- profilaktyka płuc
- powiatowy program zakażenia wirusem Brodawczaka Ludzkiego (HPV) na lata 2012-2017.

Ośrodek Zdrowia w Kopytkowie

Zakład udziela świadczenia podstawowej opieki medycznej dla ok. 1500 osób miesięcznie. W ośrodku przyjmuje jest dwóch lekarzy rodzinnych, w godzinach 8-18 pięciu lekarzy, lek. stomatolog, dwóch pediatrów, dwóch ginekologów, dwie pielęgniarki środowiskowe, pielęgniarka zabiegowa, pielęgniarka szkolna, dwie rejestratorki, pomoc stomatologiczna, trzy fizjoterapeutki, trzy masażystki.

Wśród problemów zdrowotnych mieszkańców Gminy przeważają:

- choroby układu krążenia
- choroby układu oddechowego
- cukrzyca
- choroby nowotworowe

Prowadzona profilaktyka wśród dzieci i młodzieży:

- obowiązkowe oraz zalecane szczepienia ochronne
- badania bilansowe
- fluoryzacja w szkołach

Profilaktyka wśród dorosłych:

- cytologia
- szczepienia ochronne (wzw, grypa)

5.4 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna na terenie Gminy Smętowo Graniczne wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem świadczonej pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smętowie Granicznym (GOPS)

GOPS w Smętowie Granicznym jest jednostką organizacyjną Gminy Smętowo Graniczne i funkcjonuje w oparciu o statut (Uchwała Rady Gminy Smętowo Graniczne Nr X/80/2011 z 28 grudnia 2011 r.) oraz na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2015 poz. 163 z późn. zmianami). Celem Ośrodka jest podejmowanie wszelkich działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godność człowieka, a także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Struktura organizacyjna GOPS obejmuje następujące etaty: kierownik, główny księgowy, specjalista pracy socjalnej, starszy pracownik socjalny, 2 pracowników socjalnych, inspektor ds. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i dodatków mieszkaniowych, podinspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

Ośrodek realizuje własne i zlecone Gminie, zadania z zakresu pomocy społecznej polegające w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń określonych w ustawach,
2. pracy socjalnej,
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
6. rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb
7. współpraca z jednostkami organizacyjnymi i organizacjami w zakresie pomocy społecznej.

Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w roku 2012 r. wynosiła 459; w 2013 r. 511, a w 2014 r. 431.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 r. przyjęty został Uchwałą Nr III/10/2014 Rady Gminy Smętowo Graniczne z dnia 18 grudnia 2014 r.

Do zadań Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- 4) współdziałanie i wspieranie działalności: osób fizycznych, jednostek, instytucji i organizacji w rozumieniu art. 3 ust 2 oraz wymienione w ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego,
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art.13 i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Realizacja zadania w razie potrzeby,
- 7) podejmowanie przez GKRPA działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wskazanego w programie, zgodnie z art. 41 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Ponadto, w Gminie jest wyznaczona osoba bezpośrednio odpowiedzialna za

koordynację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – koordynator gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Smętowie Granicznym

GKRPA działa zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W skład GKRPA wchodzi 6 osób (stan na 31.12.2014 r.)
W ramach działalności komisji, w 2014 roku:

- przeprowadzono rozmowy z 24 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym,
- podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu w liczbie 8,
- przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu z 5 osobami,
- 9 rodzinom udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład których wchodziłi członkowie GKRPA.

W ramach działalności punktu konsultacyjno-informacyjnego udzielono porad:

- 21 osobom z problemem alkoholowym,
- 4 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym,
- 3 osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- 2 osobom stosującym przemoc w rodzinie,
- liczba pracowników punktu konsultacyjno-informacyjnego wynosiła 1 - specjalista psychoterapii uzależnień (osoba posiadająca certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień nadany przez PARPA).

W 2014 roku na terenie Gminy były prowadzone następujące działania profilaktyczne:

- spektakle profilaktyczne,
- festyny i inne imprezy plenerowe,
- imprezy sportowe,
- programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych.

W 2014 roku:

- wydano ogółem 10 jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- wydano 1 decyzję o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Został powołany 15 września 2011 roku zarządzeniem Nr 50/2011 Wójta Gminy Smętowo Graniczne przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Smętowie Granicznym. Zespół interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy.

Celem działania Zespołu jest diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych oraz podejmowanie interwencji w środowiskach dotkniętych patologią.

Cele te dokonywane są poprzez:

- koordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy ofiarom przemocy,
- szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy,
- podejmowanie działań zmierzających do zatrzymania przemocy w rodzinie,
- planowanie i realizacja działań pomocowych.

W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Smętowie Granicznym, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komisariatu Policji w Skórczu, Gminnego Ośrodka Zdrowia w Smętowie Granicznym z siedzibą w Kopytkowie, Zespołu Kuratorów Zawodowych przy Sądzie Rejonowym w Starogardzie Gdańskim oraz pedagog szkolny Zespołu Szkół Kształcenia i Wychowania w Smętowie Granicznym. Miejscem spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego jest biuro Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Smętowie Granicznym.

Środowiskowy Dom Samopomocy "Tęcza" w Lalkowych

Placówką Placówka czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:30. Dom finansowany jest przez Pomorski Urząd Wojewódzki. Zarządzany jest przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Smętowie Granicznym.

W placówce przebywają zarówno kobiety jak i mężczyźni w różnym przedziale wiekowym i posiadającym różny stopień niepełnosprawności. Wszyscy uczestnicy są mieszkańcami Gminy Smętowo Graniczne. Niepełnosprawni do placówki mają zapewniony transport sfinansowany ze środków PEFRON.

W ramach zajęć prowadzone są następujące formy pomocy i wsparcia:

- trening funkcjonowania w życiu codziennym obejmujący:
  - trening dbałości o wygląd zewnętrzny,
  - trening nauki higieny,
  - trening kulinarny,
  - trening umiejętności praktycznych,
  - trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi;
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:
  - kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sądami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury;
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego:
  - rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem,
  - udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych;
- poradnictwo psychologiczne;
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych:
  - uzgadnianie i planowanie terminów wizyt,
  - pomoc w zakupie leków,
  - pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia,
  - niezbędną opiekę;
- terapia ruchowa:
  - zajęcia sportowe,
  - turystyka i rekreacja;
- trening kulinarny (przygotowywanie posiłków, promocja zdrowego odżywiania);
- trening komputerowy;
- terapia zajęciowa;
- terapia psychologiczna (indywidualna i grupowa);
- terapia pedagogiczna.

Placówka dysponuje odpowiednimi pomieszczeniami przystosowanymi do poszczególnych form aktywności, są to:

- pomieszczenie do terapii zajęciowej, które jednocześnie służy do prowadzenia terapii psychologicznej grupowej,
- pokój dzienny z trzema stanowiskami komputerowymi, który pełni również funkcję jadalni i pokoju dziennego,
- kuchnia do treningu kulinarnego,
- pomieszczenie do rehabilitacji wyposażone między innymi w: ugię, stepery, rowery treningowe, wannę z hydromasażem, fotel masujący, rotory kończyn górnych, worek treningowy, cykloergometr),
- łazienka przystosowana dla osób niepełnosprawnych,
- duży przestrzenny korytarz z szafami na odzież, stołem do ping-ponga, gry stołowej typu „piłkarzyki”, tarczy do gry w dart,
- pokój socjalny, który służy również do prowadzenia terapii pedagogicznej i psychologicznej indywidualnej.

W Środowiskowym Domu Samopomocy „Tęcza” zatrudniony jest pedagog, opiekun, psycholog (raz w tygodniu), rehabilitant (dwa razy w tygodniu). Dwa razy do roku prowadzone są konsultacje psychiatryczne.

5.5 Policja

Na terenie Gminy funkcjonuje Posterunek Policji w Skórczu. Komenda Powiatowa Policji mieści się w Starogardzie Gdańskim. Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Gminy Smętowo Graniczne w latach 2012-2014 rośnie i przedstawia się następująco:

2012	2013	2014
46	39	51

Ponadto odnotowano art. 59 ust. 1 i 2 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii 2012 - 0, 2013 -2, 2014 – 0; art. 25 ust. 1 Ustawy o ochronie zwierząt 2012 – 0, 2013 – 1, 2014 – 0.

Liczba niebieskich Kart prowadzonych przez Posterunek Policji w Skórczu:

- 2012 rok – 7
- 2013 rok – 4
- 2014 rok – 2

5.5 Rekreacja i sport

Na terenie Gminy Smętowo Graniczne działają następujące kluby sportowe:

- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Ludowy Zespół Sportowy „Pogoń” Smętowo, z siedzibą w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Smętowie Granicznym,
- Lekkoatletyczny Ludowy Klub Sportowy „LLKS”, z siedzibą w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Smętowie Granicznym,
- Uczniowski Klub Sportowy „Gaudium”, z siedzibą w Publicznej Szkole Podstawowej w Kamionce,
- Parafialny Klub Sportowy „Bonum”, z siedzibą w Parafii pw. św. Andrzeja Boboli w Kamionce.

W Gminie znajdują się następujące publiczne obiekty sportowe i rekreacyjne:

- Boisko sportowe Smarzewo – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne
- Boisko sportowe Frąca – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Boisko sportowe Kamionka – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Boisko sportowe Kopytkowo – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Boisko sportowe Kościelna Jania - administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Boisko sportowe Leśna Jania – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Boisko wielofunkcyjne Smętowo Graniczne - administrator Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji,
- Kort tenisowy – administrator Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji,
- Plac zabaw Smętowo Graniczne – administrator Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji,
- Plac zabaw Luchowo – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Plac zabaw Kościelna Jania – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Plac zabaw Lalkowy – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Plac zabaw Leśna Jania- administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Plac zabaw Smętowo Graniczne – administrator Urząd Gminy Smętowo Graniczne,
- Plac zabaw Bobrowiec- administrator Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji,
- Plac zabaw Rynkówka – administrator Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji.

Szkolne obiekty sportowe:

- Sala gimnastyczna - administrator Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopytkowie

- Boisko sportowe Smętowo Graniczne – administrator Zespół Kształcenia i wychowania w Smętowie Granicznym.

5.7 Organizacje społeczne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Gminy Smętowo Graniczne corocznie uchwała „Roczny program współpracy Gminy Smętowo Graniczne z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”. Program reguluje zasady współdziałania władz samorządowych z przedstawicielami lokalnych organizacji obywatelskich. Głównymi obszarami pracy organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Smętowo Graniczne są kultura, sport, rekreacja, turystyka, pomoc społeczna oraz działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program na rok 2015 ma służyć zarówno budowaniu partnerstwa między samorządem Gminy Smętowo Graniczne i organizacjami, zwiększaniu wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej, jak i wymianie doświadczeń między istniejącymi organizacjami. Według założeń współpraca ta odbywać się ma na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Program stanowi dla organizacji propozycję współpracy w działaniach na rzecz Gminy.

W ramach programu organizacje mogą uzyskać następujące formy wsparcia ich działalności:

- a. powierzanie lub wspieranie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na ich realizację w trybie określonym w ustawie,
- b. wspieranie, zadań publicznych, realizowanych przez organizacje, na podstawie zawartych porozumień poprzez finansowanie części zadania, udostępnianie pomieszczeń (lokali), boisk, pojazdów i sprzętów w ramach możliwości organizacyjnych i ustalonych limitów oraz zakupy materiałów, towarów lub usług.
- c. prowadzenie wspólnej polityki informacyjnej,
- d. tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym,
- e. udostępnianie lokali, obiektów, pojazdów lub sprzętów na preferencyjnych warunkach na działalność statutową zbieżną z zadaniami Gminy w ramach możliwości urzędu i jednostek organizacyjnych.
- f. udostępnianie lokali i sprzętów na statutowe zebrania organizacyjne,
- g. promocja działalności w mediach,

- h. udostępnianie transportu Gminy w ramach ustalonych limitów.
- i. wsparcie w organizacji imprez, zawodów i konkursów,
- j. zwalnianie z opłat z tytułu zajęcia pasa drogowego lub opłaty targowej na zasadach określonych w odrębnych uchwałach.

W Gminie aktywnie działają następujące organizacje pozarządowe:

Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych i Potrzebujących Wsparcia Lalkowy

Stowarzyszenie „Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych i Potrzebujących Wsparcia” powstało w lipcu 2004 roku. Stowarzyszenie miało na celu realizację rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych z terenu Gminy poprzez utworzenie placówki Warsztatów Terapii Zajęciowej w budynku byłej Szkoły Podstawowej w Lalkowach. Uchwałą Rady Gminy nr XXX /164/05 z dnia 28 września 2005 roku oddano Stowarzyszeniu budynek w dzierżawę na okres dziesięciu lat. Warsztaty Terapii Zajęciowej rozpoczęły swoją działalność 06 grudnia 2006 roku. Niemal natychmiast rozpoczęto zajęcia z osobami z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami psychicznymi.

Obecnie na zajęcia uczęszcza dwudziestu uczestników w wieku od 18 do 62 roku życia, z niepełnosprawnością intelektualną i ze sprzężonymi wadami fizycznymi. Są to osoby zakwalifikowane na podstawie wskazań do terapii zajęciowej zawartych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności. Rehabilitacja odbywa się w dni pracujące w wymiarze 7 godzin dziennie.

Stowarzyszenie organizuje również wiele imprez cyklicznych, są to: dni tematyczne typu „Dzień Piracki”, Konkurs poezji miłosnej „Mów do mnie jeszcze”, spotkania opłatkowe dla osób samotnych i ubogich.

W ww. wydarzeniach udział biorą osoby niepełnosprawne z okolicznych placówek o podobnym profilu działalności.

SKF LZS Pogoń Smętowo

Stowarzyszenie istnieje od 66 lat, początkowo jako klub piłkarski w Ludowych Zespołach Sportowych, a od 2010 roku jako SKF. W swojej działalności drużyna ze Smętowa występował na boiskach od B i A –klasy do okręgówki.

Obecnie Pogoń prowadzi dwie drużyny zrzeszone w Pomorskim Związku Piłki Nożnej, w podokręgu Malbork. W sezonie letnim stowarzyszenie prowadzi systematycznie treningi oraz mecze.

Działalność organizacji sprzyja integracji mieszkańców Gminy. Stowarzyszenie promuje aktywność fizyczną oraz zdrowy tryb życia.

Towarzystwo Przyjaciół Lalków

Stowarzyszenie istnieje od 2010 roku. Główne cele statutowe organizacji są następujące:

- Propagowanie idei społeczeństwa obywatelskiego,
- Aktywizacja lokalnej społeczności,
- Propagowanie kultury,
- Inspirowanie różnych form działalności mieszkańców w dziedzinie kultury fizycznej i sportu, pomocy społecznej, oświaty i wychowania.

Stowarzyszenie inicjuje oraz współorganizuje wiele spotkań kulturalno – rekreacyjnych dla lokalnej społeczności, które sprzyjają integracji, m.in.: rozgrywki sportowe, dzień dziecka, dzień seniora, noc świętojańska, spływy kajakowe i inne. Organizacja angażuje się również w prace porządkowe i remontowe na terenie wsi Lalkowy, np. naprawa płyty boiska, naprawa sprzętów na placu zabaw itp.

UKS Gaudium

Uczniowski Klub Sportowy GAUDIUM działa przy PSP w Kamionce.

Do głównych zadań stowarzyszenia należy organizacja czasu wolnego młodzieży szkolnej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na: gry zespołowe, turystykę i rekreację oraz taniec młodzieżowy. Stowarzyszenie współpracuje z innymi organizacjami pozarządowymi. Klub jest pomysłodawcą i organizatorem cyklicznych imprez tj: Gminnego Festynu Rodzinnego na Sportowo oraz Międzygminnego Turnieju Siatkarskiego na powitanie i pożegnanie lata.

Cele wychowawcze klubu to:

- rozwijanie zainteresowań sportowych i turystycznych,
- wdrażanie zdrowego trybu życia,
- propagowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

LLKS Ziemi Kociewskiej w Smętowie Granicznym

Stowarzyszenie propaguje idee aktywności fizycznej w dziedzinie lekkoatletyki. W klubie trenuje wielu utalentowanych biegaczy, reprezentujących gminę na arenie krajowej. Klub jest także organizatorem czwartków lekkoatletycznych na terenie Smętowa Granicznego, które cieszą się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców. Biegaczy z klubu wspiera Dominika Nowakowska – finalistka Mistrzostw Świata w Moskwie.

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Smętowo Graniczne na podstawie danych instytucji

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy finansowej w latach 2012-2014 okazały się: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Stosunkowo dużym problemem w Gminie jest również bezdomność, co wynika to z faktu, iż na terenie Gminy znajduje się schronisko dla bezdomnych mężczyzn. GOPS w ramach porozumienia z innymi OPS oferuje i przyznaje pomoc, która jest potem refundowana przez gminę, będącą właściwą dla konkretnego bezdomnego, który przebywa i korzysta z usług schroniska w Smętowie Granicznym.

Tabela 11. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2012-2014. Źródło: OZPS 2014 r.

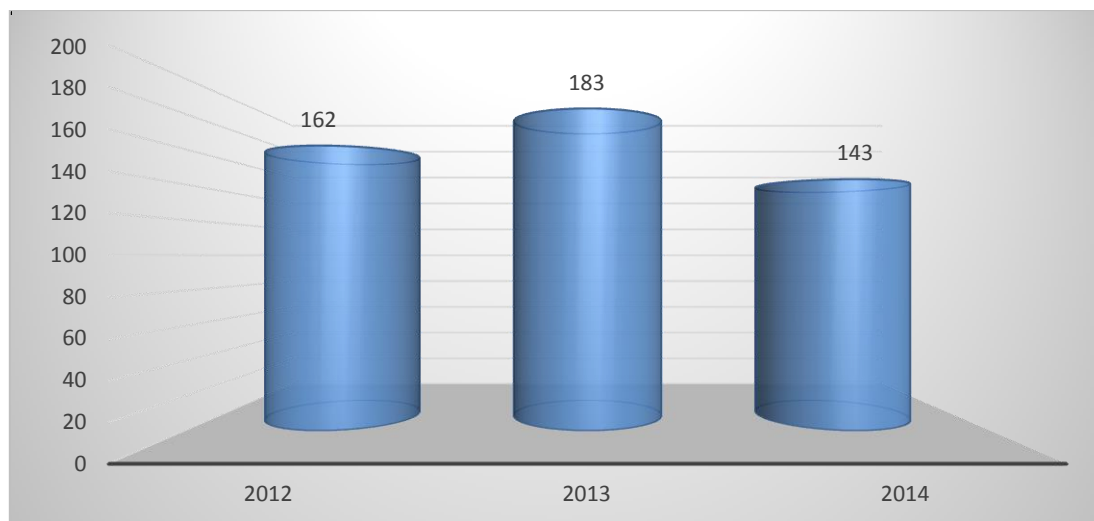
POWÓD	Liczba rodzin		
	2012	2013	2014
Ubóstwo	162	183	143
Potrzeba ochrony macierzyństwa	45	45	37
Wielodzietność	34	31	30
Bezrobocie	158	178	134
Niepełnosprawność	101	114	106
Długotrwała lub ciężka choroba	142	104	81
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	57	56	41
Bezdomność	21	25	20
Alkoholizm	23	15	11
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	3	5
Zdarzenie losowe	10	2	3
Przemoc w rodzinie	0	1	3
Narkomania	2	0	0

Ubóstwo

W latach 2012-2014 najwięcej rodzin w Gminie Smętowo Graniczne uzyskało świadczenia z powodu ubóstwa. W roku 2014 nastąpił spadek liczby rodzin pobierających świadczenia z tego tytułu o 22 % w stosunku do roku 2013.

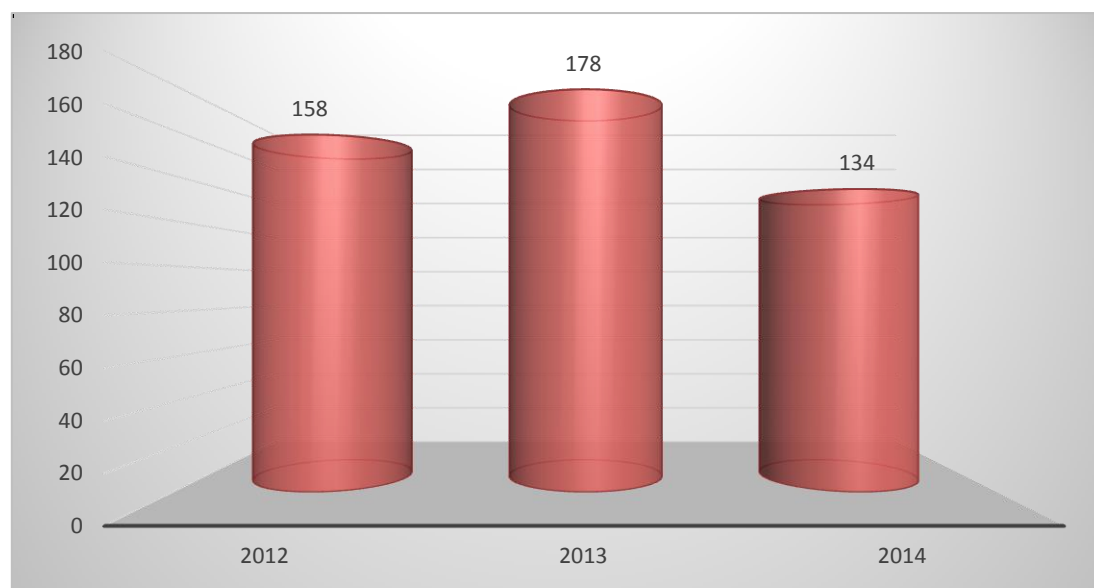
Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2012-2014. Źródło: OZPS 2014 r.

Bezrobocie

Drugim poważnym problemem społecznym Gminy jest bezrobocie. Według danych zawartych w OZPS w roku 2013 liczba rodzin pobierających świadczenia z tytułu bezrobocia wzrosła, a następnie w roku 2014 zmalała, aż o 25 %. Pomimo zauważalnego spadku bezrobocia rejestrowanego nadal stanowi ono istotny problem, który trudno rzetelnie zmierzyć.

Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2012-2014. Źródło: dane OZPS 2014 r.

Wśród bezrobotnych przeważają kobiety, w roku 2014 liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet stanowiła 61% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

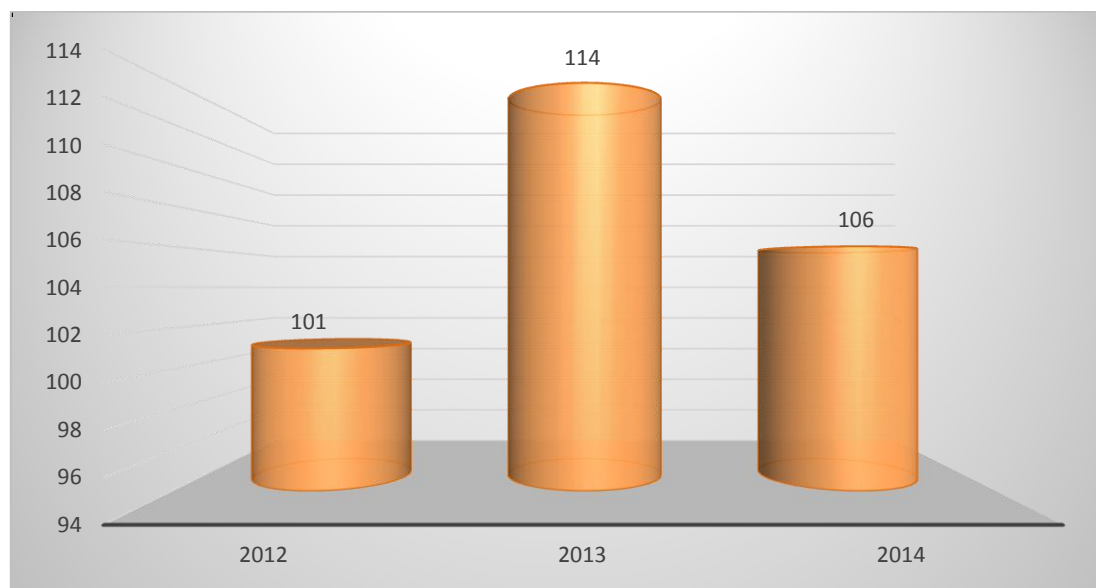
Tabela 12. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Smętowo Graniczne w latach 2012-2014. Źródło: dane PUP Starogard Gdański.

Dane	2012	2013	2014
Liczba bezrobotnych ogółem	406	332	293
Bezrobotne kobiety	235	194	180
Bezrobotni mężczyźni	171	138	113

Niepełnosprawność

Trzecim problemem społecznym Gminy Smętowo Graniczne jest niepełnosprawność. Liczba osób dotkniętych tym problemem w roku 2013 wzrosła o 13%, a następnie w roku 2014 zmalała o 7%.

Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014. Źródło: OZPS 2014 r.

Z danych PCPR w Starogardzie Gdańskim wynika, że sukcesywnie wzrasta liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.

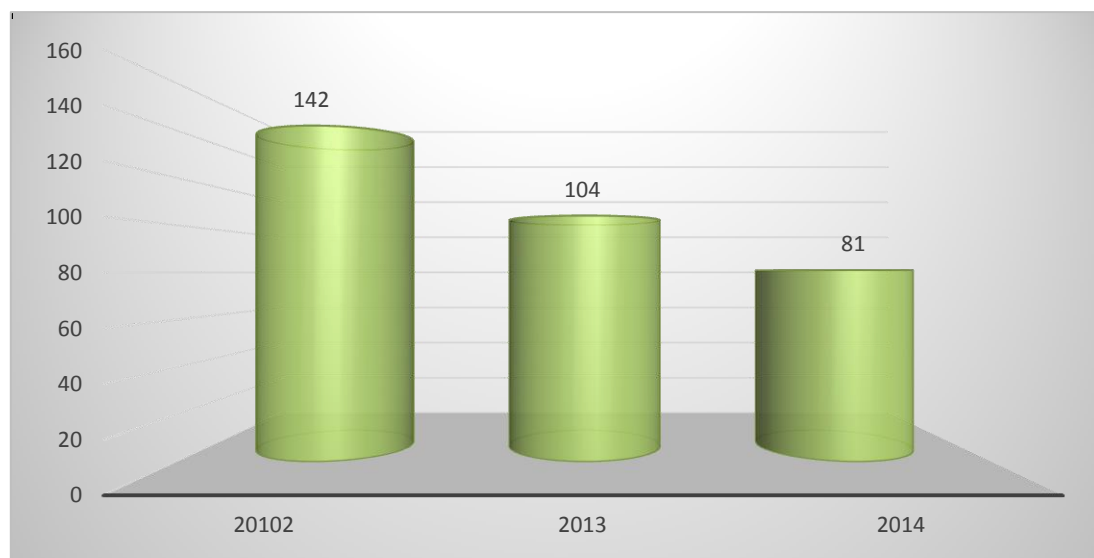
Tabela 13. Liczba wydanych orzeczeń wyłącznie przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Starogardzie Gdańskim dla mieszkańców Gminy Smętowo Graniczne. Dane PCPR w Starogardzie Gdańskim.

Lata	2012	2013	2014
Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia	85	89	91
Wydane orzeczenia o niepełnosprawności dla osób poniżej 16 roku życia	8	11	7

Długotrwała lub ciężka choroba

Następnymi pod względem liczby rodzin pobierających świadczenia są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. Problem ten w latach 2012-2014 sukcesywnie zmniejszał się. W 2014 roku liczba rodzin pobierających świadczenia z tego powodu zmniejszyła się o 28 % w stosunku do roku 2012.

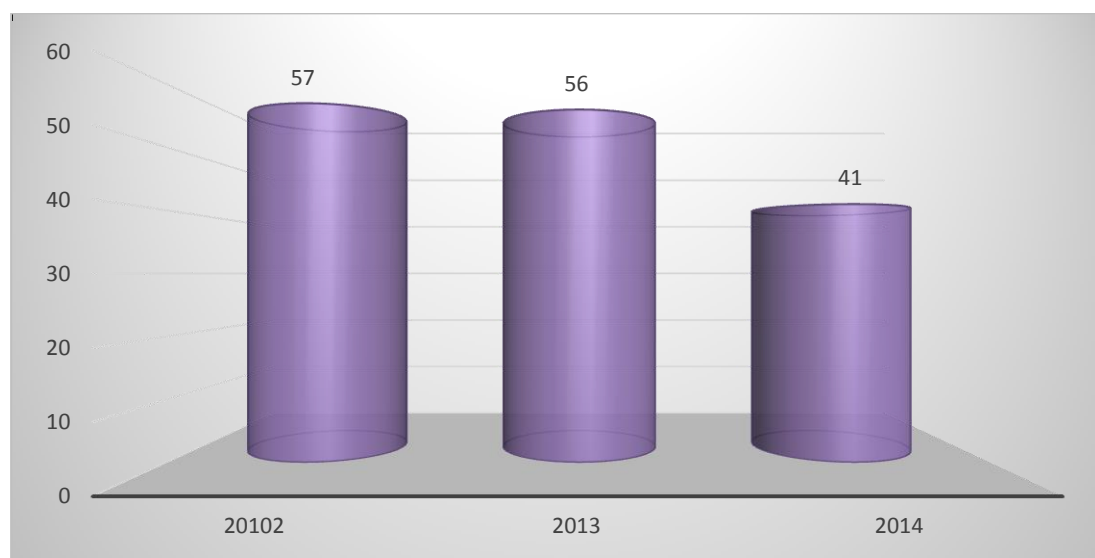
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2012-2014. Źródło: dane OZPS.

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Kolejnym ważnym problemem dotyczącym mieszkańców Gminy jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Jak widać na poniższym wykresie sytuacja sukcesywnie ulega poprawie.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2012-2014 Źródło: dane OZPS

Problemy społeczne – interwencje

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w środowisku rodzinnym zagrożonym przemocą na terenie Gminy Smętowo Graniczne realizowane jest poprzez:

- monitoring środowiska
- możliwość skorzystania z porad radcy prawnego i psychologa
- informowanie o możliwościach uzyskania pomocy osobom doświadczającym przemocy
- tworzenie indywidualnego planu wsparcia dla ofiar przemocy
- możliwość skorzystania z Gminnego Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych

Monitorowanie sytuacji osób i rodzin objętych pomocą lub zagrożonych wystąpieniem przemocy odbywa się poprzez wizytowanie środowiska domowego raz w miesiącu przez pracownika socjalnego oraz funkcjonariusza policji.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim wynika, że w latach 2012-2014 liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej – 9. Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych – 4.

Tabela 14. Dane dotyczące procedury Niebieskiej Karty. Źródło: dane GOPS.

Dane dotyczące procedury Niebieskiej Karty	2012	2013	2014
Liczba Niebieskich Kart A ogółem:	6	9	6

W tym sporządzonych przez:	pomoc społeczną	1	4	4
	policję	5	4	2
	oświatę	0	1	0
	służbę zdrowia	0	0	0
	GKRPA	0	0	0

W 2012 roku Zespół Interdyscyplinarny odbył 2 spotkania, a w roku 2013 odbyły się 4 spotkania. Liczba zakończonych przez ZI/GR procedur „Niebieskie Karty” ogółem w 2012 roku – 1, w 2013 roku – 7, w 2014 r. – 6. W 2014 roku 14 rodzin było objętych procedurą „Niebieskiej Karty”.

6.2 Problemy i oczekiwania społeczne wg uczestników warsztatów i na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne są nieodłącznym elementem diagnozy problemów społecznych występujących na terenie Gminy.

W badaniu udział wzięło 65 mieszkańców Gminy Smętowo Graniczne (51 kobiet i 11 mężczyzn, w przypadku 3 respondentów brakowało danych na temat płci). Pod względem cech społeczno-demograficznych, rozkład badanej grupy wygląda w następujący sposób:

Wykształcenie:

- podstawowe - 5
- zawodowe - 5
- średnie - 13
- policealne - 9
- wyższe - 32
- brak danych - 1

Kategorie wiekowe:

- 13-16 lat - 0
- 17-25 lat - 2
- 26-59 lat - 56
- 60 i więcej - 6
- brak danych - 1

Zawód:

- uczeń - 0
- rolnik - 5
- przedsiębiorca - 22
- pracownik umysłowy - 20
- pracownik fizyczny - 5
- emeryt/rencista - 5

- bezrobotny - 4
- brak danych - 2
- inny(jaki?) - 2 (1 stażysta)

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli określając stopień zadowolenia z podanych warunków życia w Gminie. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi od 0 do 4, przy czym 0 – bardzo niezadowolony/a; 1 – niezadowolony/a; 2 – niezdecydowany/a; 3 – zadowolony/a; 4 – bardzo zadowolony/a).

W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolona z następujących warunków życia w Gminie	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1. Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	5	12	19	20	5
2. Dostęp do Internetu	1	9	8	27	18
3. Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie	0	7	12	27	18
4. Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy	0	7	14	24	17
5. Organizacja imprez cyklicznych w Gminie	1	7	16	26	12
6. Dostępność doradztwa psychologiczno – prawnego	2	15	24	15	8
7. Poziom opieki społecznej	1	8	18	21	15
8. Poziom opieki zdrowotnej	1	9	9	31	15
9. Bezpieczeństwo publiczne	1	12	24	21	6
10. Warunki mieszkaniowe	1	4	21	31	6
11. Miejsca rekreacji (np. parki, skwer, place zabaw)	3	8	9	31	12

12. Jakość szkół	4	8	13	34	5
13. Dostępność przedszkoli	4	10	18	22	10
14. Żywotność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	2	10	20	24	6
15. Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	6	15	25	14	1
16. Dostępność handlu i usług	0	3	10	40	10
17. Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy	4	14	28	17	1

Większość respondentów oceniła pozytywnie (odpowiadając „Zadowolony/a” lub „Bardzo zadowolony/a”) następujące aspekty życia w Gminie:

- Dostępność handlu i usług (79%);
- Poziom opieki zdrowotnej (73%);
- Dostęp do Internetu (71%);

Najmniej usatysfakcjonowani ankietowani okazali się w stosunku do następujących obszarów funkcjonowania Gminy (odpowiedź „Niezadowolony/a” lub „Bardzo niezadowolony/a”):

- Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców (34%);
- Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy (28%);
- Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe) - 28%.

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na sześć pytań.

1. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów 13
- b) Przemoc ze strony rodziców 1
- c) Alkohol i papierosy 28
- d) Narkotyki 22
- e) Chuligaństwo 17

- f) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu 22
- g) Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego 26
- h) Inne (jakie?)... 4

2. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Nieporadność życiowa 26
- b) Ubóstwo 15
- c) Bezrobocie 29
- d) Alkoholizm 17
- e) Bezradność opiekuńczo-wychowawcza 14
- f) Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego 4
- g) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami 10
- h) Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych 15
- i) Inne (jakie?)... 1

3. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Izolacja społeczna (samotność) 40
- b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) 12
- c) Niepełnosprawność 22
- d) Niezdolność do samoobsługi 15
- e) Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu 27
- f) Inne (jakie?) ...

4. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne 35
- b) Mała liczba lekarzy specjalistów 52
- c) Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych 15
- d) Inne (jakie?) ... 2

5. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

- a) Brak placówek wychowywania przedszkolnego 12
- b) Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki 41
- c) Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne 39

d) Brak stołówek szkolnych 13

e) Inne (jakie?) ... 9

6. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy ?

a) Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową 20

b) Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury 3

c) Nie w pełni wykorzystany potencjału historii i kultury regionu 17

d) Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży 43

e) Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych 28

f) Inne (jakie?) ... 5

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Miejsce Piastowe mieszkańcy uznali:

1) wśród dzieci i młodzieży:

- alkohol i papierosy - 21%¹;
- bezproduktywne spędzanie czasu wolnego - 20%;

2) wśród rodzin:

- bezrobocie - 22%;
- nieporadność życiowa - 20%;

3) wśród osób starszych:

- izolacja społeczna (samotność) - 34%;
- brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu - 23%;

4) w obszarze opieki zdrowotnej:

- mała liczba lekarzy specjalistów - 50%;
- długi okres oczekiwania na usługi medyczne - 34%;

5) w obszarze edukacji:

- brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki - 36%;
- niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne - 34%;

6) w obszarze sportu i kultury:

- niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży - 37%;
- zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych - 24%.

---

¹ Procent z puli wszystkich udzielonych w danym pytaniu odpowiedzi.

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1.	Utworzenie punktu informacyjnego w Gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy.	7,52
2.	Mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych.	7,05
3.	Dzienny Dom Pomocy Społecznej.	6,57
4.	Likwidacja barier architektonicznych w urzędach.	6,10
5.	Mieszkania chronione, lokale socjalne.	6,81
6.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych.	7,84
7.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej.	6,20
8.	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	6,63
9.	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	7,61
10.	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy.	5,18
11.	Założenie wolontariatu.	6,57
12.	Finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci.	7,49
13.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog).	8,92
14.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych.	8,50
15.	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzinnych.	7,60
16.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach.	8,51
17.	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli.	6,82
18.	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy.	6,66

19.	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych.	5,83
20.	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci.	7,53

Powyższa tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, mającym na celu rozwiązanie różnych problemów społecznych (skala od 1 do 10, ocena średnia grupy). Najwyższe oceny uzyskały:

- 1) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog) - 8,92;
- 2) Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach - 8,51;
- 3) Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych 8,50.

Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane:

- 1) Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy - 5,18;
- 2) Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych -5,83;
- 3) Likwidacja barier architektonicznych w urzędach - 6,10.

6.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie geograficzne i walory krajoznawczo- turystyczne (liczne zabytki kultury materialnej i szlaki turystyczne) - duże obszary ziemi o dobrej jakości oraz terenów inwestycyjnych - przywiązanie do nauki Kościoła i tradycji - bogaty kapitał społeczny (zasoby ludzkie) - duży odsetek osób ze średnim i wyższym wykształceniem - duże zasoby siły roboczej - wrodzona zaradność, pracowitość mieszkańców - dobrze rozwinięta infrastruktura kulturalna (działalność GOKSIRSiR, liczne imprezy i 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszająca się liczba urodzeń i starzejące się społeczeństwo (wzrastająca ilość osób zależnych) - niewystarczająca liczba miejsc pracy i bezrobocie, szczególnie wśród osób 50+ - brak skutecznych sposobów walki z bezrobociem - wyuczona bezradność, szczególnie w środowiskach po PGR - owskich - brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych - brak wystarczającej infrastruktury socjalnej, szczególnie mieszkań socjalnych - brak dostatecznej ilości dużych zakładów przemysłowych (miejsc pracy) - nasilający się problem nadużywania alkoholu i uzależnień wśród niektórych grup społecznych

<p>wydarzenia gminne)</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczne obiekty sportowe i rekreacyjne - aktywna działalność klubów sportowych - liczne świetlice wiejskie - bogata oferta oświatowa, szczególnie dotycząca dzieci w wieku około- i przedszkolnym (Samorządowe Przedszkole, Niepubliczny Klubik Dziecięcy, oddziały przedszkolne w ramach projektu unijnego) - łatwa dostępność do ochrony zdrowia (2 ośrodki zdrowia i 2 apteki) - łatwy dostęp do rehabilitacji (Poradnia Rehabilitacyjna w Kopytkowie) - dostęp do poradnictwa specjalistycznego: dyżury psychologa, radcy prawnego oraz specjalisty terapii uzależnień (Punkt Konsultacyjny, spotkania AA) - dobra baza dla rozwoju turystyki - rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej (w tym działalność Zespołu Interdyscyplinarnego) - aktywna działalność organizacji pozarządowych, - bogata infrastruktura na rzecz osób niepełnosprawnych (WTZ, ŚDS, mieszkanie wspierane) - realizacja programów pomocowych współfinansowanych ze środków zewnętrznych (dożywianie, asystent rodziny itp.) - realizacja projektów finansowanych ze środków UE - otwartość Gminy na współpracę z organizacjami pozarządowymi - dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna (rozbudowa dróg, obecność połączeń 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wystarczającej oferty usług opiekuńczych dla seniorów - wzrost zanieczyszczenia środowiska z uwagi na autostradę A1 - niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna - niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów - niewystarczający dostęp do długoterminowej opieki pielęgniarstwa w domu pacjenta - niewystarczająca siatka połączeń komunikacji publicznej pomiędzy miejscowościami (szczególnie PKS) - brak posterunku policji (niska wykrywalność przestępstw) - duża odległość od ośrodków miejskich - zanikanie wartości i autorytetów - brak gazociągu
---	--

<p>kolejowych (PKP), zjazd do autostrady A1, bliskość drogi krajowej nr 91)</p> <p>- brak przemysłu zagrażającego środowisku naturalnemu</p>	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - duże możliwości rozwoju handlu i usług - napływ inwestorów - rozwój przedsiębiorczości - rozwój turystyki, agroturystyki - rozwój ekonomii społecznej - rozwój społeczeństwa obywatelskiego - wymiana doświadczeń i czerpanie wzorców w ramach miast partnerskich - wsparcie szkoleniowe - tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych - wykorzystanie zewnętrznych środków finansowych - rozwój społecznych grup wsparcia - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych - polityka prorodzinna 	<ul style="list-style-type: none"> - konkurencja ze strony sąsiednich gmin w sferze pozyskiwania inwestorów, turystów i środków budżetowych - rozbitcie więzi rodzinnych, społecznych - migracje ludzi młodych za pracę- - odpływ ludzi wykształconych z terenu Gminy - rozluźnienie standardów moralnych - rozwój patologii/uzależnień - powiększenie się obszaru dysfunkcji rodzinnych - wzrost agresywnych zachowań dzieci i młodzieży - wzrost liczby uzależnionych od alkoholu (w tym kobiet) - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów - brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości - wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw - pogłębiające się ubożenie osób/ rodzin - izolacja społeczna (samotność, odrzucenie) - bierność społeczna - negatywne nastawienie społeczne do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym - wzrost liczby chorób psychicznych

7. Planowanie działań

7.1 Misja i wizja Gminy Smętowo Graniczne

Misja

Gmina Smętowo Graniczne dąży do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do przeciwdziałania marginalizacji najsłabszych grup społecznych przy wykorzystaniu aktywności i współpracy organizacji, instytucji i całej społeczności lokalnej.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Smętowo Graniczne:

Gmina Smętowo Graniczne dąży do tego, aby być gminą bezpieczną, przyjazną dla mieszkańców i turystów, otwartą na oczekiwania społeczności lokalnej. Swoim mieszkańcom chce zapewnić jak najlepsze warunki życia i rozwoju, nie zapominając o tych, których trzeba objąć szczególnym wsparciem.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Smętowo Graniczne jest stworzenie mieszkańcom możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia, pobudzanie aktywności społecznej oraz ochrona i wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej, społecznej, bezpieczeństwa publicznego, a także integracji społeczności lokalnej.

7.2 Cele strategiczne, operacyjne i zadania

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty. Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Smętowo Graniczne połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- **Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom**
- **Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
- **Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz**

umożliwienie im udziału w życiu społecznym

- Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i zadania.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Wykonawcy	Budżet
Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom	Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych	UG, PUP	Środki zewnętrzne
		Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne	UG, PUP	Środki zewnętrzne
		Usługi poradnictwa psychologicznego spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne	UG, PUP	Środki zewnętrzne
		Organizacja staży zawodowych	UG	Środki PUP
		Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Spotkania z pedagogiem	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Pobudzanie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących	UG, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Poprawa samooceny, motywacji do zmian oraz aktywności życiowej	Warsztaty kompetencji społecznych	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Przeprowadzenie akcji (zbiórka przedświąteczna żywności)	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne

		Pomoc finansowa	GOPS, UG	Środki własne i zewnętrzne
		Współpraca z Bankiem Żywności, Caritasem, itp.	GOPS, NGO	Środki zewnętrzne
	Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	GOPS, GKRPA, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	GKRPA	Środki własne i zewnętrzne
		Działania Zespołu Interdyscyplinarnego, grupy roboczych	GOPS, Policja, Szkoły, ZOZ	Środki własne i zewnętrzne
Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Wzrost kompetencji rodzicielskich	Warsztaty kompetencji rodzicielskich, pedagogizacja rodziców	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Wsparcie asystenta rodziny	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
	Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	Szkoły, kluby sportowe	Środki własne i zewnętrzne
		Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej	Szkoły, kluby sportowe	Środki własne i zewnętrzne
	Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych o Puchar Wójta Gminy	Kluby sportowe, Szkoły, UG	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	Kluby sportowe, UG	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	kluby sportowe, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców Gminy	NGO, Szkoły, kluby sportowe, UG	Środki własne i zewnętrzne
	Wspomaganie rodzin w procesie	Diagnoza potrzeb uczniów	Szkoły	Środki własne i

	wychowania			zewewnętrzne
		Prowadzenie zajęć specjalistycznych, w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych teatralnych i innych	Szkoły, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania	Szkoły, GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą	Szkoły, GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej	Szkoły, GOPS	Środki własne i zewnętrzne
	Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcje, spotkania z przedstawicielami służb publicznych	UG, GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich	UG, GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja kampanii społecznych	UG, GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów,	UG, GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych	GOKSIR, GBP, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw	GOKSIR, GBP, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie kół zainteresowań	GOKSIR, GBP, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności	GOKSIR	Środki własne i zewnętrzne
		Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne,	GOKSIR, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne

		muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)		
	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej	GOKSIR, Szkoły, GBP, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Prezentacja twórców ludowych	GBP, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci i młodzieży	GBP, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań	GKRPA , GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)	GKRPA , GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Tworzenie klubu AA, ALANON, grup wsparcia, grup terapeutycznych	GKRPA , GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym rodzin wielodzietnych	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
	Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia	GKRPA , GOPS, NGO, Szkoły, ZOZ	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w różnych programach edukacyjnych	GKRPA , GOPS, NGO, Szkoły, ZOZ	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w programach: „Szklanka mleka” i „Owoce w szkole”	Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Realizacja programu	Szkoły	Środki

		„Czyste powietrze wokół nas ”		własne i zewnętrzne
		Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkań z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli np. Niebieska Karta	GKRPA , GOPS, NGO, Szkoły, ZOZ	Środki własne i zewnętrzne
Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym	Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka	GOPS, NGO, Szkoły, GBP	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej	GOPS, NGO, Szkoły, GBP	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów aktywizujących dla seniorów	GOPS, NGO, Szkoły, GBP	Środki własne i zewnętrzne
		Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie	GOPS, NGO, Szkoły, GBP	Środki własne i zewnętrzne
		Udział w ogólnopolskich akcjach charytatywnych	NGO, UG, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne
		Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób	GOPS, NGO, Szkoły	Środki własne i zewnętrzne

		Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	UG, GOPS	Środki własne i zewnętrzne
	Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna	GOPS, UG, NGO, ZOZ	Środki własne i zewnętrzne
		Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych.	GOPS	Budżet państwa
		Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy	GOPS	Budżet państwa
		Stworzenie mobilnego i domowego hospicjum	UG, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków	GOPS	Budżet państwa
		Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
	Poprawa funkcjonowania w środowisku	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja pomocy sąsiedzkiej	GOPS	Środki własne i zewnętrzne

		Prowadzenie punktu wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego	GOPS, NGO, ZOZ	Środki własne i zewnętrzne
	Zapobieganie zjawisku pogłębiania się niepełnosprawności	Prowadzenie zespołu wczesnego wspomagania rozwoju	GOPS, ZOZ	Środki własne i zewnętrzne
		Zapewnienie osobom niepełnosprawnym wsparcia w placówkach wsparcia dziennego - prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy, WTZ, mieszkania wspieranego	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów prawnych i innych dotyczących osób niepełnosprawnych	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych	GOPS, UG	Środki własne i zewnętrzne
Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego	Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań	GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej	GOPS	Środki własne i zewnętrzne
		Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju	UG, GOPS, NGO	Środki własne i zewnętrzne
	Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe	UG, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych	UG, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Organizacja kampanii	UG, NGO	Środki własne i zewnętrzne
		Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych	UG, NGO	Środki własne i zewnętrzne

7.3 Harmonogram wdrażania strategii

Cele operacyjne	Zadania	2016	2017	2018	2019	2020
Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych					
	Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne					
	Usługi poradnictwa psychologicznego spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne					
	Organizacja staży zawodowych					
	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych					
	Spotkania z pedagogiem					
Pobudzanie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących					
Poprawa samooceny, motywacji do zmian oraz aktywności życiowej	Warsztaty kompetencji społecznych					
Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie					
	Przeprowadzenie akcji (zbiórka przedświąteczna żywności)					
	Pomoc finansowa					
	Współpraca z Bankiem Żywności, Caritasem, itp.					
Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe					
	Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie					
	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego, grupy roboczych					
Wzrost kompetencji rodzicielskich	Warsztaty kompetencji rodzicielskich, pedagogizacja rodziców					
	Wsparcie asystenta rodziny					
Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów					

	Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów					
	Organizacja zajęć sportowych, rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych					
	Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej					
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych o Puchar Wójta Gminy					
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych					
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych					
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców Gminy					
Wspomaganie rodzin w procesie wychowania	Diagnoza potrzeb uczniów					
	Prowadzenie zajęć specjalistycznych, w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych teatralnych i innych					
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania					
	Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą					
	Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej					
Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcje, spotkania z przedstawicielami służb publicznych					
	Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich					
	Organizacja kampanii społecznych					
	Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów					
Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych					
	Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw					
	Prowadzenie kół zainteresowań					
	Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności					
	Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne,					

	plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)					
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej					
	Prezentacja twórców ludowych					
	Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci i młodzieży					
Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów,					
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)					
	Tworzenie klubu AA, ALANON, grup wsparcia, grup terapeutycznych					
Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym rodzin wielodzietnych					
	Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych					
Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia					
	Udział w różnych programach edukacyjnych					
	Udział w programach: „szklanka mleka” i „owoce w szkole”					
	Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas ”					
	Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkań z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli np. Niebieska Karta					
Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka					
	Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej					
	Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i					

	niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów aktywizujących dla seniorów					
	Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie					
	Udział w ogólnopolskich akcjach charytatywnych					
	Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi					
	Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób					
	Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych					
	Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej					
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna					
	Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych					
	Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy					
	Stworzenie mobilnego i domowego hospicjum					
	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków					
	Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi					
	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym					

Poprawa funkcjonowania w środowisku	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu					
	Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych					
	Organizacja pomocy sąsiedzkiej					
	Prowadzenie punktu wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego					
Zapobieganie zjawisku pogłębiania się niepełnosprawności	Prowadzenie zespołu wczesnego wspomagania rozwoju					
	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym wsparcia w placówkach wsparcia dziennego - prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy, WTZ, mieszkania wspieranego					
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów prawnych i innych dotyczących osób niepełnosprawnych					
	Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych					
Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań					
	Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej					
	Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju					
Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe					
	Utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych					
	Organizacja kampanii					
	Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych					

7.4 Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Smętowo Graniczne,

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Smętowo Graniczne przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2011-2014 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2013 i 2014 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w Gminie.

Model zawiera następujące moduły, w których szacowana jest wielkość:

- 851 Ochrona Zdrowia (85153-Przeciwdziałanie narkomanii; 85154-Przeciwdziałanie alkoholizmowi)
- 852 Pomoc społeczna

W prognozie na lata 2016-2020 przyjęto wskaźnik 2,5% wzrostu w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych własnych OPS w Smętowie Granicznym i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki społecznej
1	2016	3 785 132 zł
2	2017	3 879 760 zł
3	2018	3 976 754 zł
4	2019	4 076 173 zł
5	2020	4 178 077 zł

7.5 Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Smętowo Graniczne na lata 2016–2020 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Smętowo Graniczne z Organizacjami Pozarządowymi

8. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

8.1 System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych zadań i projektów oraz celów operacyjnych i strategicznych. Zarządzanie realizacją strategii należy do GOPS w Smętowie Granicznym.

Monitoring prowadzony będzie jako:

- monitoring wskaźnikowy – w oparciu o oczekiwane wskaźniki osiągnięć
- monitoring społeczny – na podstawie wyników badania opinii, w szczególności poprzez konsultacje społeczne.

Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego będzie mierzony raz na trzy lata poczynając od 2016 roku, a poszczególnych zadań i projektów realizacyjnych raz na dwa lata.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie Gminy. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Smętowo Graniczne. Dodatkowo dane uzyskane dzięki wykorzystaniu ankiet oraz szerokiego udziału mieszkańców służyć będą

ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii. Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalane będą w zależności od ich kategorii.

Wskaźniki ewaluacyjne

Rozróżniamy następujące rodzaje wskaźników:

- wskaźniki zasobów – przedstawiają informacje o środkach finansowych, rzeczowych oraz zasobach ludzkich, które są wykorzystywane do wdrożenia danego zadania/ projektu; w ujęciu tym wskaźniki te odnoszą się do wielkości alokacji budżetowych na danym poziomie pomocy; np. liczba dni pracy ekspertów czy koszt budowy mieszkania socjalnego;
- wskaźniki wyników, odnoszą się do bezpośrednich konsekwencji działań zadania/ projektu – oddziałujących na bezpośrednich beneficjentów; wskaźniki te mogą mieć charakter fizyczny (np. liczba osób przeszkolonych) lub finansowy (zmniejszenie kosztów leczenia);
- wskaźniki oddziaływania, odnoszą się do konsekwencji zadania/ projektu (zamierzonych i niezamierzonych, pozytywnych i negatywnych) wykraczających poza efekty bezpośrednie – krótkoterminowe; można wyróżnić dwa rodzaje oddziaływania:
  - a) oddziaływanie bezpośrednie – efekty, które pojawiają się po pewnym upływie czasu, ale są bezpośrednio związane z podjętymi działaniami i beneficjentami bezpośrednimi;
  - b) oddziaływanie pośrednie – wszystkie inne rodzaje efektów – niezamierzone przez daną interwencję lub wynikające z niej działania.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą np.:

Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki
Wzrost kompetencji i wiedzy potrzebnej na rynku pracy	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych	- liczba przeszkolonych osób - liczba godzin szkoleń - liczba szkoleń/kursów
	Usługi poradnictwa zawodowego: spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne	- liczba godzin poradnictwa - liczba osób uczestniczących w działaniu - liczba godzin warsztatów
	Usługi poradnictwa psychologicznego spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne	- liczba godzin poradnictwa - liczba osób uczestniczących w działaniu - liczba godzin warsztatów
	Organizacja staży zawodowych	- liczba staży zawodowych - liczba osób biorących udział w stażach - liczba osób, które ukończą staż

	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych	- liczba odbytych spotkań - liczba osób uczestniczących w spotkaniu
	Spotkania z pedagogiem	- liczba spotkań z pedagogiem - liczba osób uczestniczących w spotkaniach z pedagogiem
Pobudzenie lokalnych inicjatyw społecznych do rozwiązywania problemów rynku pracy	Stworzenie partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji osób niepracujących	- liczba podmiotów, z którymi nawiązano współpracę
Poprawa samooceny, motywacji do zmian oraz aktywności życiowej	Warsztaty kompetencji społecznych	- liczba godzin warsztatów - liczba osób uczestniczących w warsztatach
Ograniczenie marginalizacji spowodowanej ubóstwem	Dożywianie	- liczba osób, które skorzystały z dożywiania
	Przeprowadzenie akcji (zbiórka przedświąteczna żywności)	- suma zebranych darów
	Pomoc finansowa	- liczba osób korzystających z pomocy finansowej
	Współpraca z Bankiem Żywności, Caritasem, itp.	- liczba podmiotów, z którymi nawiązano współpracę
Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	- liczba utworzonych punktów
	Działania Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych	- liczba podjętych działań przez ZI, grupy robocze
Wzrost kompetencji rodzicielskich	Warsztaty kompetencji rodzicielskich, pedagogizacja rodziców	- liczba warsztatów - liczba osób biorących udział w warsztatach
	Wsparcie asystenta rodziny	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny
Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Organizacja zajęć wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów	- liczba godzin zajęć wyrównawczych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych
	Organizacja zajęć sportowych,	- liczba godzin zajęć sportowych

	rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych	- liczba uczniów biorących udział w zajęciach sportowych
	Udział dzieci i młodzieży w rozgrywkach piłki nożnej	- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w rozgrywkach sportowych
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych o Puchar wójta Gminy	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych - liczba osób biorących udział w zawodach sportowych
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba godzin treningów dla członków klubów sportowych - liczba członków klubów sportowych biorących udział w treningach
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców Gminy	- liczba godzin zajęć sportowych dla mieszkańców Gminy - liczba mieszkańców Gminy biorących udział w zajęciach sportowych
Wspomaganie rodzin w procesie wychowania	Diagnoza potrzeb uczniów	- liczba zankietowanych uczniów
	Prowadzenie zajęć specjalistycznych, w tym dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań, warsztatów plastycznych, muzycznych, technicznych teatralnych i innych	- liczba godzin zajęć specjalistycznych - liczba osób biorących udział w zajęciach specjalistycznych
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania	- liczba grup socjoterapeutycznych - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach
	Prowadzenie spotkań z pedagogiem, psychologiem, logopedą	- liczba spotkań ze specjalistami - liczba osób uczestniczących w poszczególnych spotkaniach
	Organizacja pomocy materialnej i emocjonalnej w trudnej sytuacji życiowej	- liczba osób korzystających z pomocy materialnej i emocjonalnej - liczba i rodzaj oferowanej pomocy
Kształtowanie właściwych postaw społecznych	Prelekcje, spotkania z przedstawicielami służb publicznych	- liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych - liczba osób uczestniczących w prelekcjach, spotkaniach
	Udział w projektach i kampaniach wojewódzkich, ogólnopolskich	- liczba projektów, kampanii
	Organizacja kampanii społecznych	- liczba zorganizowanych kampanii
	Budowanie pozytywnego systemu wartości poprzez organizację spotkań, warsztatów	- liczba zorganizowanych spotkań, warsztatów - liczba osób uczestniczących w spotkaniach, warsztatach
Promocja kultury	Organizacja konkursów dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, młodzieży i dorosłych	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych

		biorących udział w konkursach
	Organizacja spotkań autorskich i wykładów, spotkania z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw	- liczba zorganizowanych spotkań, wykładów, widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw - liczba osób uczestniczących w ww. przedsięwzięciach promujących kulturę
	Prowadzenie kół zainteresowań	- liczba i rodzaj prowadzonych kół zainteresowań - liczba osób uczęszczających do kół
	Organizowanie spektakli, przedstawień teatralnych dla społeczności	- liczba zorganizowanych spektakli, przedstawień teatralnych - liczba osób uczestniczących w spektaklach, przedstawieniach teatralnych
	Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne)	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej	- liczba konkursów o tematyce regionalnej - liczba osób biorących udział w konkursach
	Prezentacja twórców ludowych	- liczba spotkań z twórcami
	Prowadzenie warsztatów regionalnych dla dzieci i młodzieży	- liczba warsztatów regionalnych - liczba osób uczestniczących w warsztatach
Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych patologią	Zapobieganie przemocy w rodzinie, upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów	- liczba kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów
	Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczek dydaktycznych)	- liczba typów form wsparcia - liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia
	Tworzenie klubu AA, ALANON, grup wsparcia, grup terapeutycznych	- liczba utworzonych klubów AA, ALANON, grup wsparcia - liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia
Wdrażanie do życia w rodzinie	Prowadzenie zajęć wychowujących do życia w rodzinie, budowanie pozytywnego obrazu rodzin, w tym	- liczba godzin prowadzonych zajęć - liczba osób uczestniczących w zajęciach

	rodzin wielodzietnych	
	Organizacja konkursów promujących rodzinę, organizacja pikników rodzinnych	- liczba zorganizowanych konkursów, pikników rodzinnych - liczba osób uczestniczących w piknikach, konkursach
Wychowanie zdrowotne	Organizacja akcji profilaktycznych w tym konkursów i akcji plakatowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia	- liczba akcji profilaktycznych, plakatowych
	Udział w różnych programach edukacyjnych	- liczba programów edukacyjnych
	Udział w programach: „szklanka mleka” i „owoce w szkole”	- liczba szkół, uczniów biorących udział w programie
	Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas ”	- liczba szkół, uczniów biorących udział w programie
	Kształtowanie postaw asertywnych wobec nałogów poprzez organizowanie akcji o tematyce profilaktycznej, gazetki o tematyce profilaktycznej, spotkań z przedstawicielami służb publicznych, szkolenia dla nauczycieli np. Niebieska Karta	- liczba akcji, gazetek o tematyce profilaktycznej - liczba spotkań z przedstawicielami służb publicznych - liczba szkoleń dla nauczycieli - liczba osób uczestniczących w akcjach, spotkaniach, szkoleniach
Aktywizacja i integracja osób starszych i niepełnosprawnych	Organizacja wspólnych imprez, uroczystości integracyjnych, np. wigilii dla starszych i samotnych, Dnia Seniora, Dnia Babci i Dziadka	- liczba imprez, uroczystości integracyjnych - liczba osób uczestniczących w imprezach, uroczystościach integracyjnych
	Organizacja działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej	- liczba działań służących promocji rodziny wielopokoleniowej
	Prowadzenie zajęć z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, w tym kursów komputerowych, warsztatów aktywizujących dla seniorów	- liczba godzin zajęć dla osób starszych i niepełnosprawnych - liczba osób uczestniczących w zajęciach
	Program integracji międzypokoleniowej, podtrzymywanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie	- liczba przeprowadzonych spotkań, pogadanek, warsztatów
	Udział w ogólnopolskich akcjach charytatywnych	- liczba akcji charytatywnych - liczba osób biorących udział w akcjach
	Program integracji osób zdrowych z niepełnosprawnymi	- liczba spotkań integracyjnych
	Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących właściwą postawę	- liczba działań edukacyjnych

	wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób	
	Organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych	- liczba zorganizowanych wycieczek, wyjazdów - liczba uczestników wycieczek, wyjazdów integracyjnych
	Zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury, w tym likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	- liczba działań zwiększających dostępność oraz podnoszących jakość usług społecznych w sferze sportu, rekreacji i kultury
Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym, przewlekle chorym	Utworzenie punktu poradnictwa, konsultacji i informacji gdzie świadczona byłaby pomoc psychologiczna, prawna, medyczna i geriatryczna	- liczba utworzonych punktów - liczba osób korzystających z usług punktu
	Wypłacanie zasiłków stałych, pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków losowych	- liczba wypłaconych zasiłków (kwota) - liczba beneficjentów zasiłków
	Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom niepełnosprawnym i samotnym, które ze względu na wiek, chorobę lub inne dysfunkcje wymagają pomocy	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Stworzenie mobilnego i domowego hospicjum	- liczba osób objętych opieką
	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zajęć rehabilitacyjnych oraz zakupu leków	- liczba dofinansowań
	Inicjowanie grup wsparcia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi	- liczba grup wsparcia
	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	- liczba interwencji, działań wspierających NGO
	Stworzenie Gminnego Centrum Wolontariatu	- liczba wolontariuszy działających na terenie Gminy
	Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	- liczba utworzonych ośrodków - liczba osób korzystających z pomocy ośrodka - liczba typów form wsparcia oferowanej przez ośrodki
	Organizacja pomocy sąsiedzkiej	- liczba osób zaangażowanych w pomoc sąsiedzką

	Prowadzenie punktu wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego	- liczba utworzonych punktów - liczba osób korzystających z usług punktu
	Prowadzenie zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju	- liczba osób objętych wsparciem
	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym wsparcia w placówkach wsparcia dziennego - prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy, WTZ, mieszkania wspieranego	- liczba osób otrzymujących wsparcie w placówkach
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów prawnych i innych dotyczących osób niepełnosprawnych	- liczba zorganizowanych spotkań, konferencji - liczba osób biorących udział w spotkaniach
	Organizacja dowozów uczniów niepełnosprawnych do placówek edukacyjnych i innych zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych	- liczba zorganizowanych przejazdów - liczba osób niepełnosprawnych korzystających z transportu
Aktywizacja, integracja, wsparcie	Organizacja konferencji, spotkań	- liczba przeprowadzonych spotkań, konferencji
	Współpraca z NGO w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej	- liczba podjętych wspólnych działań
	Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych, wyznaczanie celów do rozwoju	- liczba zdiagnozowanych potrzeb i problemów - liczba wyznaczonych celów do rozwoju
Aktywizacja do działania na rzecz swojej społeczności poprzez zakładanie organizacji pozarządowych	Tworzenie systemu wsparcia dla NGO w tym doradztwo prawne i finansowe	- liczba NGO świadczących doradztwo prawne i finansowe - liczba godzin doradztwa prawnego i finansowego - liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia
	Utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych	- liczba organizacji korzystających ze wsparcia
	Organizacja kampanii	- liczba przeprowadzonych kampanii i innych zbiórek
	Wspomaganie grup obywatelskich w zakładaniu organizacji pozarządowych	- liczba założonych NGO

W każdym realizowanym zadaniu zostaną zidentyfikowane wskaźniki, przed rozpoczęciem realizacji - zaplanowane, na końcu - osiągnięte. Każde zadanie zostanie podsumowane raportem pisemnym, przekazywanym do koordynatora strategii.

Wzór raportu:

zadanie/ projekt	instytucja/ organizacja realizująca	zaplanowane wskaźniki osiągnięć	osiągnięte wskaźniki	źródła danych
nazwa i opis, cele		twarde	twarde	ankiety, listy obecności, dokumenty projektu, itp.
		miękkie	miękkie	

8.2 Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna jej ocena – jej zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób bezrobotnych);
- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych);
- realizacja celów ogólnych/strategiczných może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np., ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych z bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza

mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania.

Główne kryteria ewaluacji:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- oddziaływanie/użyteczność
- trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

- Planowanie ewaluacji GSRPS obejmuje następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;
- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);
- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;
- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji;

Załączniki

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Szanowni Mieszkańcy Gminy Smętowo Graniczne

Urząd Gminy przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Strategia sprecyzuje i zweryfikuje najważniejsze problemy społeczne w naszej Gminie, a także określi sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności Gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

Uwaga! Ankieta jest anonimowa!

Metryczka (wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta ☐ Mężczyzna ☐

Wiek: 13 – 16 ☐ 17 – 25 ☐ 26 – 59 ☐ 60 i więcej ☐

Zawód: uczeń ☐ rolnik ☐ przedsiębiorca ☐ pracownik umysłowy ☐ pracownik fizyczny

☐ emeryt/rencista ☐ bezrobotny ☐ inny (jaki?) .....

Wykształcenie:

podstawowe ☐ zawodowe ☐ średnie ☐ policealne ☐ wyższe

W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony z następujących warunków życia w Gminie Proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedną z możliwych odpowiedzi od 0 do 4		Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1.	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	0	1	2	3	4
2.	Dostęp do Internetu	0	1	2	3	4
3.	Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie	0	1	2	3	4
4.	Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy	0	1	2	3	4
5.	Organizacja imprez cyklicznych w Gminie	0	1	2	3	4
6.	Dostępność doradztwa psychologiczno - prawnego	0	1	2	3	4
7.	Poziom opieki społecznej	0	1	2	3	4
8.	Poziom opieki zdrowotnej	0	1	2	3	4
9.	Bezpieczeństwo publiczne	0	1	2	3	4
10.	Warunki mieszkaniowe	0	1	2	3	4
11.	Miejsca rekreacji (np. parki, skwery, place zabaw)	0	1	2	3	4
12.	Jakość szkół	0	1	2	3	4
13.	Dostępność przedszkoli	0	1	2	3	4
14.	Żywotność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	0	1	2	3	4
15.	Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	0	1	2	3	4
16.	Dostępność handlu i usług	0	1	2	3	4
17.	Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy	0	1	2	3	4

W każdym pytaniu od 1 do 6 prosimy o zaznaczenie (X) 2 wybranych odpowiedzi:

1) Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- ☐ Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- ☐ Przemoc ze strony rodziców
- ☐ Alkohol i papierosy
- ☐ Narkotyki
- ☐ Chuligaństwo
- ☐ Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- ☐ Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- ☐ Inne (jakie?) .....

2) Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- ☐ Nieporadność życiowa
- ☐ Ubóstwo
- ☐ Bezrobocie
- ☐ Alkoholizm
- ☐ Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- ☐ Brak poradnictwa psychologiczno - prawnego
- ☐ Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- ☐ Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- ☐ Inne (jakie?) .....

3) Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- ☐ Izolacja społeczna (samotność)
- ☐ Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- ☐ Niepełnosprawność
- ☐ Niezdolność do samoobsługi
- ☐ Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- ☐ Inne (jakie?) .....

4) Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

- ☐ Długi okres oczekiwania na usługi medyczne
- ☐ Mała liczba lekarzy specjalistów

☐ Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych

☐ Inne (jakie?) .....

5) Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

☐ Brak placówek wychowania przedszkolnego

☐ Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki

☐ Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne

☐ Brak stołówek szkolnych

☐ Inne (jakie?) .....

6) Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

☐ Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową

☐ Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury

☐ Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu

☐ Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży

☐ Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych

☐ Inne (jakie?) .....

Poniżej są wymienione zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zadaniem.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

mało ważne

bardzo ważne

1	Utworzenie punktu informacyjnego w Gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy	
2	Mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
3	Dzienny Dom Pomocy Społecznej	
4	Likwidacja barier architektonicznych w urzędach	
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne	

6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
8	Założenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
9	Założenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	
11	Założenie wolontariatu	
12	Finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci	
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog)	
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży, dorosłych	
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	
20	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej:

.....

DZIĘKUJEMY!

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JST – jednostka samorządu terytorialnego
GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa
NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
PUP - Powiatowy Urząd Pracy
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

<i>Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.....</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet. ....</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.....</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet. ....</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Smętowo Graniczne. Podział według rodzajów działalności PKD 2007 2014 r.) Źródło: www.stat.gov.pl .....</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Smętowo Graniczne w latach 2012-2014 w podziale na płeć oraz ogółem. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne. Rejestr mieszkańców. ....</i>	<i>18</i>
<i>Wykres 7. Ruch naturalny ludności (urodzenia i zgony) w Gminie Smętowo Graniczne w latach 2012-2014. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne. Rejestr mieszkańców. ....</i>	<i>19</i>
<i>Wykres 8. Migracje na terenie Gminy Smętowo Graniczne w latach 2012-2014. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne. Rejestr mieszkańców.....</i>	<i>19</i>
<i>Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2012-2014. Źródło: OZPS 2014 r.....</i>	<i>41</i>
<i>Wykres 10.. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2012-2014. Źródło: dane OZPS 2014 r.....</i>	<i>41</i>

Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014. Źródło: OZPS 2014 r.....	42
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2012-2014. Źródło: dane OZPS.	43
Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2012-2014 Źródło: dane OZPS.	44
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: www.stat.gov.pl	16
Tabela 2. Ilość wniosków CEIDG złożonych w UG Smętowo Graniczne. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne.	17
Tabela 3. Demografia Gminy Smętowo Graniczne. Źródło: dane UG Smętowo Graniczne. Rejestr mieszkańców.....	17
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Smętowo Graniczne. Źródło: dane GUS www.stat.gov.pl . 20	
Tabela 5. Zespół Kształcenia i Wychowania w Smętowie Granicznym. Źródło: Dane instytucji.	21
Tabela 6. Publiczna Szkoła Podstawowa w Kamionce. Źródło: Dane instytucji.	22
Tabela 7. Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopytkowie. Źródło: Dane instytucji.	24
Tabela 8. Samorządowe Przedszkole w Smętowie Granicznym. Źródło: dane instytucji.....	24
Tabela 9. Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej w Smętowie Granicznym. Technikum dla młodzieży. Źródło: dane instytucji.	25
Tabela 10. Liczba wydanych orzeczeń dla uczniów z terenu Gminy. Źródło: Dane z PPP w Starogardzie Gdańskim.	26
Tabela 11. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2012-2014. Źródło: OZPS 2014 r.	40
Tabela 12. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Smętowo Graniczne w latach 2012-2014. Źródło: dane www.stat.gov.pl	42
Tabela 13. Liczba wydanych orzeczeń wyłącznie przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Starogardzie Gdańskim dla mieszkańców Gminy Smętowo Graniczne. Dane PCPR w Starogardzie Gdańskim.	42
Tabela 14. Dane dotyczące procedury Niebieskiej Karty. Źródło: dane GOPS.	44
Rysunek 1. Umiejscowienie Gminy Smętowo Graniczne w powiecie starogardzkim oraz w województwie pomorskim . Źródło: www.osp.org.pl	14